

*MASTER
NEGATIVE
NO. 93-81292-26*

MICROFILMED 1993

COLUMBIA UNIVERSITY LIBRARIES/NEW YORK

as part of the
"Foundations of Western Civilization Preservation Project"

Funded by the
NATIONAL ENDOWMENT FOR THE HUMANITIES

Reproductions may not be made without permission from
Columbia University Library

COPYRIGHT STATEMENT

The copyright law of the United States - Title 17, United States Code - concerns the making of photocopies or other reproductions of copyrighted material.

Under certain conditions specified in the law, libraries and archives are authorized to furnish a photocopy or other reproduction. One of these specified conditions is that the photocopy or other reproduction is not to be "used for any purpose other than private study, scholarship, or research." If a user makes a request for, or later uses, a photocopy or reproduction for purposes in excess of "fair use," that user may be liable for copyright infringement.

This institution reserves the right to refuse to accept a copy order if, in its judgement, fulfillment of the order would involve violation of the copyright law.

AUTHOR:

KRUEGER, GUSTAVUS

TITLE:

L. APULEI MADAURENSIS
FLORIDORUM...

PLACE:

BERLIN

DATE:

1865

Master Negative #

93-87292-26

COLUMBIA UNIVERSITY LIBRARIES
PRESERVATION DEPARTMENT

BIBLIOGRAPHIC MICROFORM TARGET

Original Material as Filmed - Existing Bibliographic Record

BKS/SAVE Books FUL/BIR NYCG93-B2084 Acquisitions NYCG-NEH
Record 1 of 0 - SAVE record
UNI
ID:NYCG93-B2084 RTYP:a ST:s FRN: MS: EL: AD:03-09-93
CC:9668 BLT:am DCF:? CSC:? MOD: SNR: AIC: UD:03-09-93
CP:gw L:lat INT:? GPC:? BIO:? FIC:? CON:???
PC:s PD:1865/ REP:? CPI:? FSI:? ILC:???? II:?
MMD: OR: POL: DM: RR: COL: EML: GEN: BSE:
040 NNC†cNNC
100 1 Krueger, Gustavus.
245 10 L. Apulei Madaurensis floridorum†h[microform]...†c...supersunt Gustavu
s Krueger.
260 Berlin,†bDruck von Gebr. Unger (C. Unger), Konigl. Hofbuchdrucker,†c18
65.
300 39 p.
LDG ORIG
QD 03-09-93

Restrictions on Use:

TECHNICAL MICROFORM DATA

FILM SIZE: 35mm REDUCTION RATIO: 14x
IMAGE PLACEMENT: IA (IIA) IB IIB
DATE FILMED: 4/16/93 INITIALS tmil
FILMED BY: RESEARCH PUBLICATIONS, INC WOODBRIDGE, CT

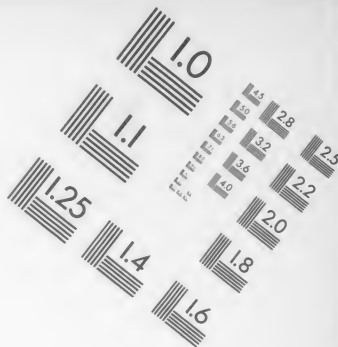
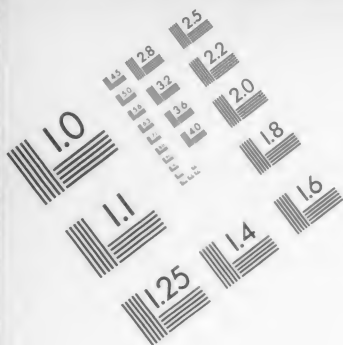

AIM

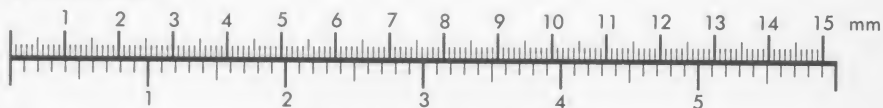
Association for Information and Image Management

1100 Wayne Avenue, Suite 1100
Silver Spring, Maryland 20910

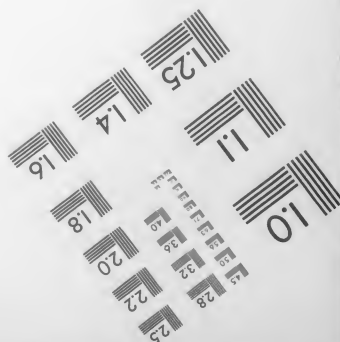
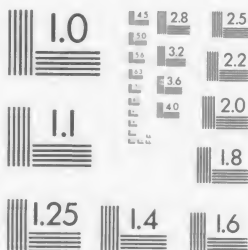
301/587-8202

Centimeter

Inches

MANUFACTURED TO AIM STANDARDS
BY APPLIED IMAGE, INC.

Apuleius

Florida 1865

No. 6

87 A P 8
JZ 6

Jahresbericht

über das

Königl. Joachimsthalsche Gymnasium,

womit zu der

am 4. October stattfindenden öffentlichen Prüfung

ergebenst einladet

DR. F. G. KIESSLING,
Provinzialschulrath und Director.

Vorausgeschickt ist

L. Apulei Madaurensis floridorum quae supersunt

Gustavus Krueger

ph. dr. in gymnasio regio Ioachimico adiunctus
ad codices Florentinos denuo collatos recensuit.

Berlin.

Druck von Gebr. Unger (C. Unger), Königl. Hofbuchdrucker.

1865.

L. Apuleius Madaurensis postquam Athenis philosophorum scholis per aliquot annos interfuit, diuturna itinera fecit eo potissimum consilio commotus, ut res physicas, quae Antoninorum saeculo ab omnibus philosophorum sectis summo studio colebantur, etiam in terris remotioribus exploraret et pervestigaret. eodem fere tempore ex consuetudine aetatis illius valde superstitiosae permultis mysteriis initiatus haud ita multo post Romae totum se dedit arti rhetoricae, qua quantum profecerit in Africam reversus, hodie paucae tantum testantur reliquiae. atque praeclarissimum quidem eloquentiae Apuleianae specimen procul dubio est illa 'apologia', qua contra crimen magiae coram iudicibus se defendit: tum, qualis fuerit orator *ἐπιδεικτικός*, ex opusculis intellegi potest, quae 'liber de deo Socratis' inscribuntur et 'floridorum libri quattuor'. attamen ut illum librum orationem esse constat ab Apuleio aliquando publice habitam, ita de Floridorum consilio magna inter viros doctos est dissensio. nolo hoc loco omnium omnes hariolationes recoquere et refutare¹⁾: via ac ratione praestat pro virili parte investigare, quid sibi velint Florida. respiciamus igitur Floridorum non solum argumentum et genus dicendi, sed universam Apulei *πολυμαθίαν* et *πολυγραφίαν*.

Egregie, ut solet, de hac re disseruit Otto Iahnus (*act. societ. literar. Saxon. a. MDCCCL. pag. 282sqq.*), quippe qui plurima scripta Apuleiana nexu quo-

¹⁾ Vide sis conspectum a Bosscha compositum in editione Oudendorpiana vol. II, pag. 1. adde quae profert Bernhady *Grundr. d. röm. Liter. pag. 727, 730sq.* et *Grundr. d. griech. Liter. I § 84, 4, pag. 595.*

dam encyclopaedico olim coniuncta fuisse recte ratiocinatus primus vestigia detexerit artis alicuius rhetoricae ab oratore illo celebratissimo conscriptae. cuius artis hodie ne literula quidem superest: eiusmodi tamen libellum annexum fuisse libro 'περὶ ἐπιμυθείας', qui falso inscribitur 'liber tertius de dogmate Platonis', huius ipsius exordium reddit veri simillimum: *studium sapientiae, quam philosophiam vocamus, plerisque videtur tres species seu partes habere: naturalem, moralem, et de qua nunc dicere proposui, rationalem, qua continetur ars disserendi. sed cum disseramus de oratione, cuius variae species sunt, ut imperandi vel narrandi, mandandi, succensendi, optandi, covendi, irascendi, odiendi, invilendi, favendi, miserandi, admirandi, contemnendi, obiurgandi, poenitendi, deplorandi, tum voluptatem offerendi, tum metum incutiendi — in quibus oratoris excellentis est lata anguste, angusta late, valgate decenter (?), nova usitate, usitate nove proferre (?), extenuare magna, maxima e minimis posse efficere aliaque id genus plurima — est una inter has ad propositum potissima, quae prominentiabilis appellatur.* in hac autem arte rhetorica dubium non est quin Apuleius tria illa genera dicendi persecutus sit, quae Quintilianus his verbis descripsit XII 10, 58: *altera est divisio, quae in tres partes et ipsa discedit, qua discerni posse etiam recte dicendi genera inter se videntur. namque unum subtile, quod λογὸν vocant, alterum grande atque robustum, quod ἰσχυρὸν dicunt, constituunt: tertium alii medium ex duobus, alii floridum (namque id ἐρθηρὸν appellant) addiderunt. quorum tamen ea fere ratio est, ut primum docendi, secundum movendi, tertium illud utroque nomine delectandi sive conciliandi praestare videatur officium, in docendo autem acumen, in conciliando lenitas, in movendo vis exigi videatur. itaque illo subtili praecipue ratio narrandi probandique consistet, sed quod etiam detractis ceteris virtutibus suo genere plenum. medius hic modus et translationibus crebrior et figuris erit iucundior, egressionibus amoenus, compositione aptus, sententiis dulcis, lenior tamen ut amnis lucidus quidem sed virentibus utrinque sepibus inumbratus¹⁾.* iam vide

¹⁾ Similiter Macrobius (*saturn.* V 1, 5) dicit: *oratorum non simplex nec una natura est, sed hic fluit et redundat, contra ille breviter et circumcise dicere affectat: tenuis quidam et siccus et sobrius amat quandam dicendi frugalitatem, alius pingui et luculenta et florida oratione lascivit. in qua tanta omnium dissimilitudine unus omnino Vergilius invenitur, qui eloquentiam ex omni genere confaverit. respondit Avienus: apertius vellem me has diversitates sub personarum exemplis doceres. quattuor sunt,*

modo, hanc floridi dicendi generis descriptionem optime illustrari elocutione in Floridis conspicua, itemque Apuleium oratorem esse ἐπιδεικτικόν, cuius sit auditores magis delectare sive conciliare, quam docere et movere. quae cum ita sint, nonne adducimur, ut statuamus, declamationes, quas pro more rhetorum illius saeculi huc illuc profectus Apuleius publice habuerat, non ab aliquo grammatico, sed ab ipso auctore collectas et Florida inscriptas esse ad floridum dicendi genus, quod in arte illa rhetorica descripserat, usu illustrandum?²⁾ ceterum grammaticorum negligentiae, quae ex Floridorum collectione eas res excerpserunt, quae maxime videbantur memorabiles, sine ulla dubitatione tribuendum est, quod Florida fragmenta sunt valde disturbata.

Frustra his fragmentis in aliquem ordinem redigendis operam dedit Vincencius Contarenus, qui de quattuor Floridorum libris hanc sibi informavit sententiam²⁾: *quod vulgo initium faciunt quarti libri, nihil est aliud, quam prooemium, quo usus est Apuleius publice dialogum recitaturus et carmina a se graece et latine in Aesculapium scripta, quae ab eo edita si extarent hodie, non dubito, quin eis liceret per hos censores ferre suffragium in floridorum tribu, ut pes et caput, ut ille ait, uni formae conveniret. primus et secundus liber et quarti finis membra sunt unius orationis bene longae: tertius gratiarum actio pro statua, quam sibi absentem Carthagi-*

inquit Eusebius, genera dicendi: copiosum, in quo Cicero dominatur, breve, in quo Salustius regnat, siccum, quod Frontoni ascribitur, pingue et floridum, in quo Plinius Secundus quondam et nunc nullo veterum minor noster Symmachus luxuriatur. sed apud unum Maronem haec quattuor genera reperies. in eis quae secuntur floridum Vergili genus dicendi illustratur versibus Aeneid. XI 768—774. idem genus Saleius Bassus poeta in carmine ad Pisonem his versibus describit: dulcia seu mavis liquidoque fluentia cursu | verba nec incluso, sed aperto pingere flore, | inclita Nectorei cedit tibi gratia mellis (poet. latin. min. ed. Wernsdorf. III pag. 249). cum verbis Quintiliani et Macrobi comparare iuvat, quae de eisdem dicendi generibus profert Fortunatianus (art. rhetor. III, 9: rhetor. latin. min. ed. Halm. pag. 126). praeterea cf. Ernesti, lexic. technol. latin. et graec. rhetor. s. v. flog et ἔρθηρ and Volkmanni Hermagoras pag. 317—321.

²⁾ Careo quidem exemplis aliunde petitis, quibus vocem 'florida' comprobem hoc sensu a rhetoribus latinis usurpatam esse: sed carent exemplis et ipsi illi, quibus 'florida' significare videntur ἐρθηρὰ vel γοργυρα excerpta ex dissertationibus ab Apuleio habitis. nam quod Wowerus dixit aliquod poemation ex integro poemate concinnatum ab excerptoribus inscriptum esse 'floridum de qualitate vitae', id nihili est, quoniam illorum versuum auctor est Florus quidam poeta falso Floridus in uno codice appellatus. cf. poet. latin. min. ed. Wernsdorf. III pag. 451 et pag. 483—488 et Iahn. praefat. ad Flor. pag. XL.

²⁾ Variarum lectionum liber. MDCCCLIII. pag. 18—26.

nienses decreverant. ex Floridorum igitur farragine tres Apulei orationes Contarenus restituere sibi videtur, secundam ratus in hunc modum fuisse tripartitam:

I

- pag. 1, 1:* ut ferme religiosus . . . disertius maledicat: . . . *pag. 8, 16*
 — *8, 17:* hic enim plus tibi debet . . . temere usurpare: . . . — *9, 2*
 — *14, 5:* patitur enim quod qui . . . sterilis est: . . . — *14, 10*
 — *14, 11:* psittacus avis Indiae . . . remittendus est: . . . — *15, 12*
 — *9, 3:* si quis forte . . . accuratius disputabo: . . . — *10, 12*

II

- pag. 10, 13:* et Hippias e numero . . . reuersurus est: . . . *pag. 13, 15*
 — *15, 13:* non enim mihi philosophia . . . omnica: . . . — *15, 20*
 — *32, 14:* Asclepiades ille: . . . Camena togatorum: . . . — *34, 13*
 — *16, 12:* Samos Icaro in mari . . . testimonium consecutus: — *19, 21*

III

- pag. 34, 14:* habet interdum . . . efficit condicione: . . . *pag. 36, 13*
 — *15, 21:* haec atque id genus . . . secreto defendisset: . . . — *16, 11*

(orationis finis desideratur)

Quod Contareno non contigit, ut Floridorum fragmenta conglutinaret, idem alii frustra temptaverunt, nisi forte Florido vicesimo secundo subiungenda sunt, quae de Cratete extant in frusto decimo quarto.

Sed tamen, qualiscunque hodierna est Floridorum condicio, inter Apulei scripta haud ultimum locum tenent cum propter res in illis tractatas, tum propter elocutionem. nam praeterquam quod illustrant, quale fuerit Apulei aetate floridum dicendi genus, haec Florida ab Apologia leviter tantum affecta illa turgido scriptorum Africorum dicendi genere transitum quodam modo parant ad Metamorphoseon libros tam versicolores, ut Apuleius *'modo cum Cicerone, Caesare, Livio et similibus, modo cum Euandri matre loqui videatur'*¹⁾.

¹⁾ Sunt verba Ruhnkeni in praefatione volumini primo editionis Oudendorpianae praefixa. — placet hoc loco in memoriam revocare nitidissimum illud epimythion, quod Lobeckius (*paralipom. gr. gr. I. praef. pag. VII—XI*) finxit Apulei Floridis se reperisse subscriptum.

Haec hactenus. paucis defungi licet de consilio editionis meae, cum in Floridis recensendis prorsus easdem leges secutus sim, quas adhibui in Apologiae sive libri de magia editione proximo anno apud Weidmannos publici iuris facta. praeterea libri manu scripti, quibus in Apologia emendanda instructus eram, ne nunc quidem mihi defuerunt. etenim praesto fuit exemplar Monacense editionis Vicentinae a Carolo Halmio liberaliter iterum transmissum, cuius margini Petrus Victorius lectiones codicis alicuius olim Florentini, hodie vero nescio quo loco latentis anno MDXXI adpersit. tum a Guilelmo Studemundo facile impetravi, ut hac aestate codices Laurentianos LXVIII 2 et XXVIII 2 in meum usum conferret: quod quanta diligentia vir officiosissimus perfecit, apparatus criticus quem exhibui testis est, opinor, luculentissimus. neque enim satis habuit utrumque codicem cum pulvisculo, ut aiunt, excussisse, sed, quotquot locis lectiones inter se discrepant, iterum utrumque inspexit, excepto solo Floridorum libro primo, quem quominus curis secundis pertractaret, oculorum morbo impeditus est.

Fundamentum nactus tam firmum nihil antiquius habui, quam ut adiecto apparatu critico imaginem codicum Florentinorum repraesentarem quam accuratissimam, ne orthographicis quidem discrepantiis praetermissis. denique Iosephi Scaligeri et Claudii Salmasi emendationes Bethmanni bibliothecae Guelferbytanae praefecti humanitas mihi concessit, ut ex editionibus illis Vulcanianis haurirem, de quibus quid iudicandum sit, in praefatione exposui Apologiae editioni meae praefixa.

Scripti pridie kal. Septembr. a. MDCCCLXV.

F: codex Laurentianus LXVIII 2.
 Fa: prima manus.
 Fb: secunda manus.
 Fc: tertia manus.
 q: codex Laurentianus XXVIII 2.
 qa: prima manus.
 qb: secunda manus.
 qc: tertia manus.
 V: codex Victorianus.
 v: editio Vicentina a. MCCCCLXXXVIII.
 s: lectio vulgata.
 ||: finis columnarum codicis F.
 |: finis columnarum codicis q.

Ed. Oudend.
 uol. II.

Laur. LXVIII 2 f. 184a. Laur. XXVIII 2 f. 73b.

(p. 2) **V**t ferme religiosi uiantium moris est, cum aliqui lucus aut aliqui locus sanctus I
 (3) in uia oblatum est, uotum postulare, pomum adponere, paulisper adsidere: ita mihi
 ingresso sanctissimam istam ciuitatem, quanquam oppido festinem, praefanda uenia
 (4) et habenda oratio et inhibenda properatio est. neque enim iustius religiosam moram
 uiatori obiecerit aut ara floribus redimita aut spelunca frondibus inumbrata aut quercus 5
 cornibus onerata aut fagus pellibus coronata, uel enim colliculus sepimine consecratus
 (5) uel truncus dolamine effigiatus uel cespes libamine fumigatus uel lapis unguine de-
 (6) libutus. parua haec quippe et quanquam paucis percontantibus adorata, tamen igno-
 rantibus transcurra.

*** At non itidem maior meus Socrates, qui cum decorum adulescentem et 10 II
 diutule tacentem conspicatus foret: 'ut te uideam', inquit, 'aliquid eloquere'. scilicet

FLORIDORVM LIBER I add. Fb in spatio a Fa relicto, APVLEI PLATONICI FLORIDORVM lib' I
 qa, FLORIDORVM LIBER PRIMVS INCIPIIT v.

1 religiosi *Becichemius* *epist.* 96 || aliqui *qβ* || aliqui *qβ*: alius *Stewechius* || 2 inuia Fa || uotum] ueniam *Fulvius*, portum *Rutgersius* || post pomum in q lacuna riginti fere *literarum*: uotum *Fulvius*, donum *Lipsius*, sertum *Becichemius*, seruiam *G. Vossius*, pothon *Gronovius*, preces *Rycauius*, fertum vel fortum vel ferctum *Th. Sellius* et *Oudendorpius* || apponere *qa* || assidere *qβ* || 3 quamquam *qv* || festine *Fqv*: festinem *Oudendorpius*, festini *Lipsius* (cf. *Nonius* p. 328 R. et comic. lat. roll. p. 127 *Ribb.*), festino *Fruterius* || 5 obiecerit Fa || aut] au q || frondibus *qβ*, floribus *Fqv*: nepribus inumbrata *Hildebrandius* || 6 cornibus honorata *Scottus*, coronis ornata *Fulvius* || enim] etiam s: leui *Lipsius*, leni *nescio quis* || consertus vel conseratus *Stewechius*, conceptus *Marcilius* || 7 umigatus Fa *qa*, fumigatus Fb *qβ*, humigatus v || 8 parua] pauca *Fulvius* || quamquam *qv* || percunctantibus *Scrifierius* || adora F || 10 mei *Sopingius* || adulescentem *qv* || 11 eloquere s, & loquere F, loquere q, et loquere V ||

f. 184a. f. 73b.

Ed. Oudend.

Socrates tacentem hominem non uidebat: etenim arbitrabatur homines non oculorum sed mentis acie et animi obtutu considerandos. nec ista re cum Plautino milite congruebat, qui ita ait:

pluris est oculatus testis unus quam auriti decem.

5 immo enimuero hunc uersum ille ad examinandos homines conuerteret:

pluris est auritus testis unus quam oculati decem.

ceterum si magis pollerent oculorum quam animi iudicia, profecto de sapientia foret (7) aquilae concedendum. homines enim neque longule dissita neque proxume adsita possumus || cernere, uerum omnes quodam modo caecutimus: ac si ad oculos et obtutum istum terrenum redigas et hebetem, profecto uerissime poeta egregius dixit, uelut nebulam nobis ob oculos effusam, nec cernere nos nisi intra lapidis iactum ualere. aquila enimuero cum se nubium tenuis altissime sublimauit euecta alis totum istud spatium, qua pluitur et ninguitur, ultra quod cacumen nec fulmini nec fulguri (8) locus est, in ipso, ut ita dixerim, solo aetheris et fastigio hiemis: cum igitur eo (9) sese aquila extulit, nutu clementi laeuorsum uel dextrorsum tanta mole corporis labitur, uelificatas alas quo libuit aduertens modico caudae gubernaculo, inde cuncta despiciens, ibidem pinnarum eminus indefessa remigio ac paulisper cunctabundo uolatu paene eodem loco pendula circumtuetur et quaerit, quorsus potissimum in praedam superne sese ruat fulminis uicem, de caelo inprouisa simul campis pecua simul mon-

4 Plaut. Trucul. II 6, 8.

10 Hom. II. Γ 12.

1 arbitrabatur $q\beta$ || 2 Plautonomi lite F || 5 immo] inuno q || exanimandos F (factum ex examman-
dos, ut uidetur), conuerterat ad ex (rasura unius uel duarum literarum) amandos homines $q\alpha$ || con-
uerteret Scaliger: conuerterat F q v: conuerterit Fruterius || 7 caeterum v || 8 aquile q || proxime
 q v || 9 quoddam modo F, quodā modo $q\beta$ in rasura || cecu (rasura in qua s fuit) timus F, cecu-
timus q V, caeci sumus ε || ac] haec uel ea uel hoc Hildebrandius || ad oculos et] oculos ad Gros-
lotius || optutum F $q\alpha$, obtutum $q\beta$, ob tutum v || 10 diregas uel dirigas Marcilius || poeta (ex-
factum, ut uidetur) F || aegregius v || 11 oboculos F, ob oculos $q\alpha$ || offusam ε || 12 sublimabit Fa q , subli-
mauit Fb v || 13 nec fulmini Fb in rasura || 14 uita Fa, ut ita Fb q v || solo] polo uir d. || etheris q ||
solio aetherio et fastigio ignis uir d. || 15 se se q || nutu] natatu Heinsius, nisu uir d. || elementi v ||
leuorsum F q v || tanta] tota Steuechius || 16 caude q v || gubernaculo F || 17 fortasse itidem || penna-
rum $q\alpha$, pinnarum F $q\beta$ v || eminus secludendum uidetur || remigio Scaliger: remigia F q v || pinnaminis
indefesso remigio Groslotius, et inhibens pinnarum eminarum ceu defessa remigia Heinsius, innitens-
que pinnarum eminus indefessa remigio Oudendorpius || contabundo v || 18 pene $q\alpha$ || querit q v ||
19 superne F || se seruat F, se pruat $q\beta$ in rasura: sese pruat Scriverius || uicē F $q\alpha$, uice $q\beta$
(post rasuram), uicem V || celo F, celo q , caelo v || iprouisa q ||

Ed. Oudend.

f. 184a. f. 73b.

tibus feras simul | homines urbibus uno obtutu sub eodem impetu cernens, unde rostro f. 74a. transfodiat, unde unguibus inuocet uel agnum incuriosum uel leporem meticulousum uel quodcumque esui animatum uel laniatu fors obtulit.

(10) Hyagnis fuit, ut fando accepimus, Marsyae tibicinis pater et magister, rudibus III
adhuc musicae saeculis, solus ante alios catus canere, nondum quidem tam inflexo 5
animae sono nec tam pluriformi modo nec tam multiforati tibia: quippe adhuc ars
(11) ista repertu nouo commodum oriebatur. nec quicquam omnium est quod possit in
primordio sui perfici, sed in omnibus ferme ante est spei rudimentum quam rei ex-
perimentum, prorsus igitur ante Hyagnin nihil aliud plerique callebant, quam Ver-
gilianus upilio seu busequa: 10

stridenti miserum stipula disperdere carmen.

quod si quis uidebatur paulo largius in arte || promouisse, ei quoque tamen mos fuit f. 184b.
una tibia uelut una tuba personare. primus Hyagnis in canendo manus discapedi-
nauit, primus duas tibias uno spiritu animauit, primus laeuis et dexteris forami-
nibus acuto tinnitu et graui bombo concentum musicum miscuit. eo genitus Marsyus 15
(12) cum in artificio patrisaret tibicinii, Phryx cetera et barbarus, uultu ferino, trux, hi-
spidus, inlutiabus, spinis et pilis obsitus fertur — pro nefas — cum Apolline

11 Verg. ecl. III 27.

1 urbibus homines Oudendorpius || optutu F q || subeodem F || 2 transfodiat F || curiosum Beroaldus
(cf. Plaut. aulul. III 6, 27) || 3 quodcumque F q v || amatum F q , animatum v: inanimatum Coluius,
animatum Floridus, animatum esui Scriverius || laniatu Dousa: laniatu fors obtulit F, l. f. optulit
 q v, f. obtulit laniatum ε : alatum uel lanatum Schikeradius ||

4 Hyagnis F $q\beta$ (in ras.) v || Marsie F q , Marsiae v || 5 musica q || saeculis F, saeculis q || solus]
solitus Coluius, solers Lipsius || catus Coluius: cantus F q v || inflexo animae scripsi (cf. Cic. or. 17, 57
et de or. II 46, 193): inflexa ania F, infixa anima q , inflexa anima v, infessa anima ε : inflexa anima
Coluius, infixo animo Wowerus, inflexa animae Becichemius, flexanimo Lipsius, inflexanimo Brantius,
indefessae animae Scriverius, inflexae animae Oudendorpius || 6 tani F, tamen q , tam v || post pluri-

formi in F rasura, in qua s fuisse uidetur || tam F, tamen q , tam v || tybia F || arq F || 7 posit Fa,
possit Fb || 8 ferme om. $q\alpha$, add. $q\beta$ || ante q post unam literam erasam || 9 Hyagni F q , Hyagnin v ||
nichil F q || caneant Lipsius || Vergilianus F q v || 10 hupilio Fa, opilio Fb, upilio $q\beta$ (in ras.) v ||
busequa Fa, bussequa Fb, busequa q (supra lineam una litera erasa) v (cf. apolog. p. 16, 6) || 12 quod

siquis F q v || longius Scioppius || 13 uelut q ex corr. || Hyags q , hyagnis v || incanendo F || 14 leuis
F q v || 15 Marsias F q v || 16 Phryxcetera F, phrix cetera q , phryx caetera v || 17 inlutiabus
bus Fa, illutiabus $q\beta$ in ras., multibarbus v || spinis] pannis uir d. || proh v ||

f. 184b. f. 74a.

Ed. Oudend.

certainisse: teter cum decoro, agrestis cum erudito, belua cum deo. Musae cum Mi-
nerua dissimulamenti gratia iudices adstitero, ad deridendam scilicet monstri illius
barbariam nec minus ad stoliditatem puniendam. sed Marsyas, quod stultitiae
maximum specimen, non intellegens se deridiculo haberi, priusquam tibias occiperet
5 inflare, prius de se et Apolline quaedam deliramenta barbare effutiuit, laudans sese,
quod erat et coma relicinus et barba squalidus et pectore hirsutus et arte tibicen
et fortuna egenus: contra Apollinem — ridiculum dictu — aduersis uirtutibus cul-
pabat, quod [Apollo] esset et coma intonsus et genis gratus et corpore glabellus et
arte multiscius et fortuna opulentus. 'iam primum', inquit, 'erines eius praemulsis
10 antiis et promulsis caproneis anteuentuli et propenduli, corpus totum gratissimum,
membra nitida, lingua fatidica, seu tute oratione seu uersibus malis utrobique fa-
cundia aequipari. quid quod et uestis textu tenuis, tactu mollis, purpura radians?
quid quod et lyra eius | auro fulgurat, ebore candicat, gemmis uarietat? quid quod
et doctissime et gratissime cantillat? haec omnia, inquit, blandimenta nequaquam
15 uirtuti decora, sed luxuriae accommodata: contra corporis sui qualitatem prae se ma-
ximam speciem ostentare. risere Musae, cum audirent hoc genus crimina sapientium
exoptanda || Apollinem illum certamine superatum uelut ursum
bipedem corio execto nudis et laceris uisceribus reliquerunt. ita Marsyas in poenam
cecinit et cecidit. enimvero Apollinem tam humilis uictoriae puditum est.

III 20 Tibicen quidam fuit Antigenidas, omnis uoculae melleus modulator et idem (17)

1 concanisso *Coluius* || aeser F (post unam literam erasam) V, teter qβ in ras., Thersites ε || sus
cum *Minerua* ε (cf. *Theocr. V 23*): cum *Minerua Musae Oudendorpius* || 2 delectamenti *Vulcanius* ||
astitere qv || 3 barbariō q || peniendam F || *Marsias* qv || 4 intelligens q || tibias v || 5 post inflare
in F una litera erasa (fortasse s), inflare. qa, inflare qβ || effutiuit Fq || 6 post barba in F *rasura*
in qua s fuisse uidetur || 7 fortunę genas Fa, fortuna egenas Fb, fortuna egens qβ in ras. (egenas? qa)
f. egenus v || 8 *Apollo seclusi* || set genis F et q ante rasuram, et genis q post rasuram || 9 pmul-
sis F: praemissis *Coluius*, promissis *Lipsius*, remulsis *Salmasius* || 10 et ante promulsis om. v || ante-
uentuli ε, anteuentili FV, anteuentili qβ ex corr. || 11 membra q || tute soluta *Heinsius* || utrobique
F (fortasse ex corr.) || 12 aequiparari ε || molis F || 13 lira q || fulgurāt q || candidat F, candicat q,
candidat v (cf. *Solin. p. 200, 9 Momms.*) || narietat *Heinsius* || 14 cantilat Fqv || 15 sed] se q ||
post accommodata interpungendum est || contra] intra ε: citra *Floridus*, circa *Vulcanius* || squalitatem
Brantius || prae se] prae ese q: per se *Contareus* || 16 spēm q || 17 obiectanda *Coluius*, obtrectata
Brantius || post tibicinem in F *rasura*, in qua interpunctionis aliquod signum fuit || 18 exsecto ε ||
Marsias ita q, ita marsias v || pēnam F, penam qv: poena *Vulcanius* || 19 cecinit Fa (fuerat cecidit
qV || cecidit FV, cecinit qβ in ras. ||
1 uoculae] notulae *Glareanus* ||

Ed. Oudend.

f. 184b. f. 74a.

omnimodis peritus modifactor, seu tu uelles Aeolion simplex seu *Iastium* uarium
seu *Lydium* querulum seu *Phrygium* religiosum seu *Dorium* bellicosum. is igitur
cum esset in tibicinio adprime nobilis, nihil aequae se laborare et animo angi et
15 mente dicebat, quam quod monumentarii ceraulae tibicines dicerentur. sed ferret
aequo animo hanc nominum communionem, si mimos spectauisset: animaduertet 5
illic paene simili purpura alios praesidere, alios uapulare: itidem si munera nostra
spectaret: nam illic quoque uideret hominem praesidere, hominem depugnare, togam
quoque parari et uoto et funeri, item pallio cadauera operiri et philosophos amiciri.

*** Bono enim studio in theatrum conuenistis, ut qui sciatis, non locum aucto-
ritatem orationi derogare, sed cum primis hoc spectandum esse, quid in theatro de-
prehendas. nam si mimos est, riseris, si funerepus, timueris, si comoedus est, fa-
ueris, si philosophus, didiceris.

(19) Indi, gens populosa cultoribus et finibus maxima, procul a nobis ad orientem
siti, prope oceani reflexus et solis exortus, primis sideribus, ultimis terris, super
Aegyptios eruditos et Iudaeos superstitiosos et Nabathaeos mercatores et fluxos ue-
15 stium *Arsacidas* et frugum pauperes *Ityraeos* et odorum diuites *Arabas*: eorum igitur
Indorum non aequae miror eboris strues et piperis messes et cinnami mercedes et
ferri temperacula et argenti metalla et auri fluentia, || nec quod *Ganges* apud eos unus r. 185a.
omnium annium maximus

1 omnis modi *Salmasius*, omnibus modis *Oudendorpius* || uerba seu tu uelles eolion in qa coniuncta
recte distinxit in margine qy || colion F || siue F || *Iastium Glareanus* (cf. *Mart. Capell. VIII §. 935,*
p. 729 K.): *Asii* (fortasse *Asiu*) F, *asii* q, *Asium* v: *Iasium Berkelius* || 2 *Lidium* Fq || querulum F,
quaerulum v || *Phrygium* || phiriogiu qa (qy in margine: c. coricū) || *Antigenidas* post igitur add. ε ||
3 intybicinio F || atprime FV, adprime q || nichil Fq || 4 quā in F supra scriptum || momentarii ε ||
sed] se q (sic ubique) || 5 cōionem q || 6 uestra ε ||
9 auctoritatem v || 10 derogare oratori ε: auctoritati d. orationis *Ryquius* || speculandum? *Ouden-*
dorpius || 11 funere plus Fa, funereus plus Fb qa (funerepus qy in marg.), funere plus v: funerepus
Modius (cf. *flor. XVIII init.*), funerepus *Tollius*, funerepus *Beroaldus*, funerepus *Pithoeus* || comoedus
Modius: comoedia Fqv ||
14 sitis qa, siti qβ || refluxus *Lindenbrogius* || siderebus F: primi s., ultimi t. *Marklandius* || 15
egiptios q || iud'os q || *Nabathaeos* Fqv || 16 *sityraeos* F ante rasuram, *ityraeos* F post rasuram, *Ityraeos* q,
ityraeos V, *Scythicos* ε || 17 *cynnam* F || mercedes *scripsi* (cf. *Cic. ad Att. XV 20, 4 et de fin. II 26,*
85): merces Fqv: *mergites Zippmannus amicus* || 18 unus om. ε || 19 āniū qβ in ras., annium v ||

f. 185 a. f. 74 a.

Ed. Oudend.

cois regnator aquis in flumina centum
discurrit, centum ualles illi oraque centum,
oceanique fretis centeno iungitur amni,

f. 74 b. nec quod iisdem Indis | ibidem sitis ad nascentem diem tamen in corpore color no-
5 ctis est, nec quod apud illos immensi dracones cum immanibus elephantis pari pe-
riculo in mutuam perniciem concertant: quippe lubrico uolumine indepti reuincunt,
et illis expedire gressum nequeuntibus uel omnino abrumpere tenacissimorum serpen-
tium squameas pedicas necesse fuit ultionem a ruina molis suae petere ac retentores
suos toto corpore oblidere. sunt apud illos et uaria colentium genera. libentius ego
10 de miraculis hominum quam naturae disseruerim. est apud illos genus, qui nihil
amplius quam bubulcitare nouere, ideoque adeo cognomen illis bubulcis inditum. (20)
sunt et mutandis mercibus callidi et obeundis proeliis strenui uel sagittis eminus
uel ensibus comminus. est praeterea genus apud illos praestabile: gymnosophistae
uocantur. hos ego maxime admiror, quod homines sunt periti non propagandae ui-
15 tis nec inoculandae arboris nec proscindendi soli: non illi norunt aruum colere uel
aurum colare uel equum domare uel taurum subigere uel ouem uel capram tondere
uel pascere. quid igitur est? unum pro his omnibus norunt: sapientiam percolunt (22)
tam magistri senes quam discipuli iuniores. nec quicquam aequae penes illos laudo,
quam quod torporem animi et otium oderunt. igitur ubi mensa posita, priusquam
20 edulia adponantur, omnes adulescentes ex diuersis locis et officiis ad dapem conue-

1 Plin. nat. hist. VI 18, 65.
10—12 Solin. p. 204, 20 Momms.

3 anni v || 4 isdem Fq, hisdem v || nascentē. F in rasura, quae casui tribuenda uidetur || 5 q' factum ex quod
q' || apud Fq a V, apud q' β || imensi q' || immanibus q' || ele^{ph}antis F || 6 concertant uel concurrant uel corrunt
Modius || post quippe in F rasura duarum literarum || implexi Coleius || 7 et || ut Floridus || neq; s; tibis Fa,
nequintibus Fb ex corr., nequintibus q' β in ras., nequintibus v: nequintibus Brantius || omnino immo
Sopingius || 8 fit Heinsius: sit Fq v || 9 uerba sunt apud illos — genera post libentius — disseruerim
traicienda sunt || 10 genus hominum q' || nichil q' || 11 nouer q' || ideoque adeo cognomen scripsi:
idque ad cognomen Fq v: ideoque c. Wouerus, ideoque ad c. Scaliger, ideoque id c. Rygoquius, idque
ideo c. Bourdelotius, idque adeo c. Lipsius, inde adeo c. Piccartius, indeque c. Hildebrandius || Bubulci
Bourdelotius || 12 candidi Crusius || plius Fq, praelis v || 13 cōminus F, cominus q' v || Gimnoso-
phiste q' v || 15 inoculandas Fa q' v, inoculande Fb, incolendae uel inculcandae s; || arboris FV, arbo-
res q' || post aruum in F rasura, in qua latet fortasse interpunctio || aruum] uam Oudendorpius ||
16 donare Fa, domare Fb || subicere s; || post tondere in F parvula rasura || 18 minores s; || apud
illos aequae s; || 19 quam om. q' a, add. q' β || ocium v || odei q' || prius priusquam F || 20 apponantur q' ||

Ed. Oudend.

f. 185 a. f. 74 b.

niunt: magistri perrogant, quod factum a lucis ortu ad illud diei bonum fecerint.
hic alius se commemorat inter duos arbitrum delectum, sanata similitate, reconcili-
liata gratia, purgata suspitione amicos ex infensis reddidisse: itidem alius sese pa-
rentibus quaequam imperantibus obedisse, et alius aliquid meditatione sua repperisse
uel alterius demonstratione didicisse: denique ceteri commemorant**. qui nihil habet 5
adferre cur prandeat, inpransus ad opus foras extruditur.

- (23) Alexandro illi, longe omnium excellentissimo regi, cui ex rebus actis et auctis VII
cognomentum magno inditum est, ne uir unicum gloriam adeptus sine laude uquam
nominaretur — nam solus condito aeuo, quantum hominum memoria extat, inexuperabi-
bili imperio orbis auctus fortuna sua maior fuit, successusque eius amplissimos et 10
(24) prouocauit ut strenuus et aequiperavit ut meritis et superavit ut melior solusque
sine aemulo clarus, adeo ut nemo eius audeat uirtutem uel sperare, fortunam uel
optare —, eius igitur Alexandri multa sublimia facinora et praecleara edita fatigaberis
admirando uel belli ausa uel domi prouisa, quae omnia adgressus est meus Clemens,
eruditissimo uel suauissimus poetarum, pulcherrimo carmine inlustrare. sed cum 15
primis Alexandri illud praeclearum, quod imaginem suam, quo certior posteris pro-
deretur, noluit a multis artificibus uulgo contaminari, sed edixit uniuerso orbi suo,
ne quis effigiem regis temere adsimularet aere, colore, caelamine: quin saepe solus eam
Polycletus aere duceret, solus Apelles coloribus deliniaret, solus Pyrgoteles caelamine
(25) excuderet: praeter hos tris multo nobilissimos in suis artificibus si quis uspiam repe- 20

adulescentes Fa, adolescentes Fb q' v || 1 fecerit Fa q' v, fecerit Fb || 3 suspicione Fv, suspitione q' ||
infensi Fa, infensi v Fb (ut uidetur), infensi q', infensis v || 4 quaequam F, quidpiam s; || obedisse F
|| 5 ceteri F, caeteri v || denique ceteri commemorant] uerba lacunosa: commemorant delet Tollius ||
nichil Fq || adferre F, afferre q', adferre v: habeat offerre Oudendorpius || 6 inpransus q', inpransus v ||
7 Alexandri illius l. o. excellentissimi regis Becichemius || omnium] olim Coluius || [cui] uir
d. || 8 Magnus uel Magnum Oudendorpius || placuit post, inditum est add. Coluius: futilia in eis
quae secuntur alii excogitauerunt: anacoluthon est Apuleio haud inusitatum || 9 a condito aeuo s; ||
hominum memoriae Heinsius || inaequiparabili Heinsius || 10 amplissimo F, amplissimus q' a, amplis-
simos q' β || 11 equipauit v || 12 uel sperare uirtutem uel optare fortunam Becichemius || 13 edicta
Brantius || fatigaueris Fa q' v, fatigaberis Fb, c. fatigaberis q' γ || 14 amirando q' || aggressus q' v ||
15 pulcherrimo q' || illustrare q' v || cum primis Fq v, cum primis s; || 18 effigiem q' ex corr. (ut ui-
detur) || adsimularet, Fa v, assimularet q' || quin saepe] uerba corrupta: quidni s. uel quippeni s. Stewe-
chius, quippe Heinsius, ipse Becichemius, quin [saep]e Wouerus || 19 Policletus Fa, Policletus Fb, Policli-
tus q' a, Policletus q' β, Polycletes V: Lysippus Elmenhorstius || Appelles v || delinearet s; || Pirgo-
teles q' || 20 excluderet v: exculperet uir d. || hostris, tum hostis s Fa, hos tres Fb in marg., hos tris

f. 185 a. f. 74 b.

Ed. Oudend.

riretur alius sanctissimae imagini regis manus admolitus, haud secus in eum quam in sacrilegum uindicaturum. eo igitur omnium metu factum, solus Alexander ut
 185b. ubique imaginum suus || esset, utque omnibus statuis et tabulis et toreumatibus idem uigor acerrimi bellatoris, idem ingenium maximi honoris, eadem forma uiridis iuuen-⁽²⁶⁾
 5 tae, eadem gratia relicinae frontis cerneretur. quod utinam pari exemplo philosophiae edictum ualeret, ne qui imaginem eius temere adsimularent, uti pauci boni artifices, idem probe eruditi omnifariam sapientiae studium contemplant, neu rudes, sordidi, imperiti pallio tenus philosophos imitentur et disciplinam regalem tam ad bene dicendum quam ad bene uiuendum repertam male dicendo et similiter
 10 uiuendo contaminarent: quod utrumque scilicet perfacile est. quae enim facillor res quam linguae rabies et uilitas morum, altera ex aliorum contemptu, altera ex sui? nam uiliter semet ipsum colere sui contemptus est, barbare alios insectari audientium⁽²⁷⁾ contumelia est. an non summam contumeliam uobis imponit, qui uos arbitratur maledictis optimi cuiusque gaudere, qui uos existimat mala et uitiosa uerba non in-
 15 tellegere aut, si intellegatis, boni consulere? quis ex rupiconibus, baiolis, tabernariis tam infans est, ut, si pallium accipere uelit, disertis non maledicat?

VIII

*** Hic enim plus tibi debet quam dignitati, quanquam nec haec illi sit cum
 175 a. aliis promiscua. nam ex innumeris hominibus pauci senatores, ex senatoribus pauci
 nobiles genere *** et ex iis consularibus pauci boni et adhuc ex bonis pauci eru-⁽²⁸⁾

qβ (in ras.) V || repperiretur Fq || 2 uindicaturus s: uindicatum iri Heinsius || 3 suus Pricaeus (cf. Ovid. mett. XIII 166): simus FqV, sumus vel summus s: unus Fuluius, sui simillimus Heinsius, similis Floridus, primus Burmannus, imaginissimus (i. e. εἰκονιστικὸς) Manganus, imaginis simillimus Contareus || utique qv || et ante tor. om. FqV || toreumatibus FaV, toreumatis Fb, toreumatis q ex corr. (ut uidetur) || 4 ingenium Fa v, ingenium Fb, ingenium qa (erasit qβ), ingenium qv in marg. || honoris] herois Coluius, hominis Oudendorpius || 5 resillinae Sopingius, reclinae frontis Wowerus || 6 adsimularent scripsi: adsimularet FV, assimularet v || ut] et ut d'Orleans || boni pauci q || 7 idē Fq, iidem v, id est s || omnifarium Scriverius || contemplant v || 8 filosofos F || imitentur Hildebrandius || disciplinae regulam Scioppius || 9 simulter Brantius || 10 utrumque Fq, utrumque v || res. F (sed postea additum uidetur), res est q, res v || 11 quam] quē vel quā qa, qm qβ || altera (bis)] alī Fa, alī Fb, alī q, alter v, altera vel alterum s || 12 barbare] rabide Goesius || 13 an] at q || 14 optimi cuiusque maledictis q || 15 intelligere q || intelligatis q: uerba int. aut, si non int. vir d. || utrum baiolis an baiolis in F sit, incertum || 16 ut] quin Fuluius || disertis s, disertius FqV || non add. Wowerus ||

17 sibi Coluius || quā vel quē qa, qm qβ || quamquam qv || 19 post genere lacunam significavi: ex nobilibus pauci consules et ex his c. p. b. Fuluius, et ex his pauci consulares et ex consularibus p.

Ed. Oudend.

f. 185 b. f. 75 a.

diti. sed ut loquar de solo honore, non licet insignia eius uestitu uel calceatu temere usurpare.

Si quis forte in hoc pulcherrimo coetu ex illis inuisoribus meis malignis sedet, VIII
 quoniam ut in magna ciuitate hoc quoque genus inuenitur, qui meliores obtrectare malint quam imitari, et quorum similitudinem desperent, eorundem adfectent simul-
 || tatem, scilicet uti qui suo nomine obscuri sunt, meo innotescant: si qui igitur ex
 29 illis liuedineis splendidissimo huic auditorio uelut quaedam macula se immiscuit, uelim paulisper suos oculos per hunc incredibilem consessum circumferat, contemplatusque frequentiam tantam quanta ante me in auditorio philosophi nunquam uisitata est, reputet cum animo suo, quantum periculum conseruandae existimationis
 hic, adeat, qui contemni non consuevit, cum sit arduum et oppido difficile, uel modicae paucorum expectationi satisfacere: praesertim mihi, cui et ante parta existimatio et uestra de me benigna praesumptio nihil nequicquam sinit [neglegenter] ac de summo pectore hiscere. quis enim uestrum mihi unum soloecismum ignouerit? quis uel unam syllabam barbaram pronuntiatam donauerit? quis incondita et uitiosa
 15 uerba temere quasi delirantibus oborientia permiserit blaterare? quae tamen aliis facile et sane meritissimo ignoscitis. meum uero unumquodque dictum acriter examinatis, sedulo pensiculatis, ad limam et lineam certam redigitis, cum torno et co-
 20 thurno ad uerum comparatis. tantum habet uilitas excusationis, dignitas difficultatis. adgnosco igitur difficultatem meam nec deprecor, quin sic existimetis. nec tamen uos parua quaedam et praua similitudo falsos animi habeat, quoniam quaedam,

b. Gronouius, ex nobilibus pauci consulares, ex consularibus p. b. Oudendorpius || iis F, his qv || paucis v || 1 solo] sapientiae Fuluius, heroe Goesius, solido Oudendorpius || calciatu v ||

3 qui Oudendorpius || pulcherrimo q || exilis F || malignis scripsi: malignus Fqv || 4 quā F || ut om. v || 5 quā vel quē qa, qm qβ || affectent qv || 6 siquis q || 7 liuedineis Salmasius (Plin. exerc. p. 89): libidinis Fq, libitinis v, bitinis s: liuidis Fuluius, libidulis vel liuidulis vel Vatinis (cf. Catull. XIII 3) Coluius, liuidineis Gruterus, libitiniis Stecechius, liuedinis Oudendorpius (cf. mett. VIII 12) || splendidissimo v || 8 uel in Fa, uelim FbV, uelim i q: uelim uelim Scriverius || consessum q || circumferat v || 11 contempni q || 12 post expectationi in F una litera erasa, n ut uidetur || 13 nichil Fq || nequicquam Scaliger: n quicquam Fq, non quicquam v: non seclusit Scriverius, nunc vel nihilum quicquam Hildebrandius || negligenter q: indiligenter Goesius: glossema esse uidetur uerbi nequicquam || ac (fuerat ad) F, om. q: aut Brantius || 15 sillabam Fq || pronuntiatam v || 16 blatt rare v || qua & amen F, qua tamen q(ex corr.)v, quae tamen s || 17 facile F (fortasse ex corr.) || 18 perpendicularis Coluius || 19 coturno FqV: circino Becichemius (cf. Propert. III 33, 43) || ad uerum G. Vossius (cf. Capitol. vit. Anton. philos. c. 20): uerum FqV, iterum s: uerbum Goesius, in uerum Hildebrandius || utilitas Fq, uilitas v || 20 agnosco qv || 21 quoniam] quā F ||

f. 185 b. f. 75 a.

Ed. Oudend.

ut saepe dixi, palliata mendicabula obambulant. praeco *ceu* proconsul et ipse tribun-
 al ascendit et ipse togatus illic uidetur, et quidem per diu stat aut ambulat aut
 plerumque contentissime clamitat: enimvero proconsul ipse moderata uoce rarenter
 et sedens loquitur et plerumque de tabella legit: quippe praecoris uox garrula mi-
 nisterium est, proconsulis autem || tabella sententia est, quae semel lecta neque
 augeri littera una neque autem minui potest, sed utcunque recitata est, ita prouin-
 ciae instrumento refertur. patior et ipse in meis studiis aliquam pro meo captu si-
 militudinem. nam quodcunque ad uos protuli, exceptum illico et lectum est, nec
 reuocare illud nec autem mutare nec emendare mihi inde quidquam licet. quo |
 10 maior religio dicendi habenda est, et quidem non in uno genere studiorum. plura
 enim mea extant in Camenis quam Hippiae in opificiis operibus. quid istud sit,
 si animo attendatis, diligentius et accuratius disputabo.

Et Hippias e numero sophistarum est, artium multitudine prior omnibus, elo-
 quentia nulli secundus: aetas illi cum Socrate, patria Elis, genus ignoratur: gloria
 15 uero magna, fortuna modica, sed ingenium nobile, memoria excellens, studia uaria,
 aemuli multi. uenit Hippias iste quondam certamine Olympio Pisam, non minus
 cultu uisendus quam elaboratu mirandus. omnia secum quae habebat, nihil eorum
 emerat, sed suis sibi manibus confecerat, et indumenta, quibus indutus, et calcia-
 menta, quibus erat inductus, et gestamina, quibus erat conspicatus. habebat induti

1 palleata FV || *ceu* proconsul *Hildebrandius*: pcos FqV, cum proconsule s || ipse *om. qn. add.*
 qβ || 2 per diu *Pricaeus* || 3 contēptissime q || pcos FqV || mod'ata F || 6 aut imminui *Wowerus*,
 authentico *d'Orleans* || 8 excerptum FqV, exceptum s || et] ut *Steuēchius* || ac dictum est *Fuluius* ||
 9 autem *Lipsius*: ame Fq, ante v: inde *Steuēchius*, immutare *Vulcanius*, demutare *Brantius* || quic-
 quam qv || 10 est habenda q || 11 extant mea q || opificiis *seclusit Vulcanius*, opificis *Hildebrandius*:
erat cum opicis coniciēbam (cf. Iuv. III 207, VI 455) || opera s || 12 si *om. v* || amo F ||

APVLEI PLATONICI FLORIDORV̄ LIB. I. eXp̄ljc. INCIP. II. F. APVLEII. PLATONICI FLO-
 RIDORVM LIBER PRIMVS EXPLICIT. INCIPIT SCDS qβ (non qn, ut uidetur), FLORIDORVM
 LIBER SECYNDVS v

13 et Fq, ei V, ut s: is *Wowerus*, hic *Oudendorpius* || 14 secundus F (ut uidetur) || patria Elis
Antonius Quaerengus: patriē lis FV, patruef q, patria uel s: patria et *Wowerus*, patris *Coluius*, pa-
 trium *G. Vossius* || 16 uenit Fa (ante *rasuram*)v, Et Fb, ueni q || Olimpio qv || 17 nichil F, nichil
 q || 18 memorat Fqα, emerat qβ v || 19 insutus s: indutus *Becichemius* || conspicuus s: conceptus
 uel conceptatus *Becichemius*, constipatus *Salmasius*, conspicatui *Oudendorpius* || idutui qβ in ras. ||

Ed. Oudend.

f. 186 a. f. 75 a.

(33) ad corpus tunicam interulam tenuissimo textu, triplici licio, purpura duplici: ipse
 eam sibi solus domi texuerat. habebat cinctui balteum, quod genus pictura Baby-
 lonica miris coloribus uarietatum: nec in hac eum opera quisquam adiuuerat. ha-
 bebatur amictui pallium candidum, quod superne circumiecerat: id quoque pallium
 *operatoris ipsius laborem fuisse. etiam pedum tegumenta [crepidas] sibimet com-
 5 pegerat, etiam anulum in laeua aureum faber||rimo signaculo quem ostendebat:
 (34) ipse eius anuli et orbiculum circulauerat et palam clauserat et gemmam insculpse-
 rat. nondum omnia eius commemorari. enim non pigebit me commemorare, quod
 illum non puduit ostentare, qui magno in coetu praedicauit, fabricatum semet
 (35) sibi ampullam quoque oleariam, quam gestabat, lenticulari forma, tereti ambitu, pres-
 10 sula rotunditate, iuxtaque honestam strigileculam, recta fastigatione *cylaulae*,
 flexa tubulatione ligulae, ut et ipsa in manu capulo moraretur et sudor ex ea riuulo
 (36) laberetur. quis autem non laudauit hominem tam numerosa arte multiscium, totiugi
 scientia magnificum, tot utensilium peritia Daedalum? quin et ipse Hippian laudo,
 sed ingenii eius fecunditatem malo doctrinae quam supellectilis multiformi instru- 15
 mento aemulari: fateorque me sellularias quidem artes minus callere, uestem de f. 75 b.
 tetrina emere, baxas istas de sutrina praestinare, enimvero anulum nec gestare,
 gemmam et aurum iuxta plumbum et lapillos nulli aestimare, strigilem et ampullam
 ceteraque balnei utensilia nudinis mercari. prorsum enim non eo infitias, nec ra-

1 interulam FqV, interulam s: t. t. t. interulam triplici licio *Oudendorpius* || 2 cinctus *Scaliger* ||
 bateu (fuerat bateo) F || quot *Brantius* || Babilonica q || 3 hoc eum opere *Oudendorpius* || 4 post pal-
 lium unum uerbum intercudit (aio *vir d.*, dicitur *Hildebrandius*) || 5 operatoris *vir d.* (*praestat for-
 tasse* oratoris): coptoris Fq, cohoptoris v, cooperitoris s: comperitur *Scaliger*, comperitoris *Coluius*,
 comperitum est *Salmasius*, comperimus *Oudendorpius*, operationis *Hildebrandius* || ipsum laborauisse
Vossius, manus ipsius laborauisse *Oudendorpius* || etiam] et in *Oudendorpius* || crepidas *seclusi* ||
 comperierat FqαV, compererat qβ || 6 figuraculo *Coluius* || ostendebat Fa, ostentabat Fb q v || 7 paliē
 FqV, palam s (cf. *Cic. de off. III 9, 38*): paletam *Coluius*, pyelen *Oudendorpius* (cf. *Poll. VII*
p. 316 B. et Salmas. Plin. exerc. p. 290 et 847) || 8 eius omnia s || etenim s || 9 inceptu FqV, in coetu
 s || fabricatam *Oudendorpius* || semet sibi Fv, sibimet q || 10 ampollam FV || pssula rotunditate F ||
 11 fastigatione F, fatigatiē qα, fatigatione qβ v: fastigatione *Modius* || cylaulae corruptum: cylaulē FqV,
 clausulae s: syllabae? *Oudendorpius*, labridae *Hildebrandius* || 12 subulatione *vir d.* || motaretur
Oudendorpius || 13 autem Fq, tū v, tamen *Hildebrandius* || laudauit Fqv: laudabit *Wowerus* || 14 et
 ipse et Hippian Fb || 15 foecunditatem v || doctrina *Steuēchius* || multiforme instrumentum *Fuluius* ||
 16 sellularias v || 17 de tetrinē mere Fa, de tetrina emere Fb q V, de tetrina emere s: de tetrino
 emere *Coluius* || baxas uel bacchas s || sutrina s || 18 iuxta ac s || nihili *Burmannus* || ampollam FqV ||
 19 post mercari in F *rasura* || infitias Fqα (c. inficias qv in marg.), inficias v ||

f. 186 a. f. 75 b.

Ed. Oudend.

dio nec subula nec lima nec torno nec id genus ferramentis uti nosse, sed pro his praeoptare me fateor, uno chartario calamo me reficere poemata omnigenus apta (37) uirgae, lyrae, socco, cothurno, item satiras ac griphos, item historias uarias rerum nec non orationes laudatas disertis nec non dialogos laudatos philosophis atque haec 5 et alia eiusdem modi tam graece quam latine, gemino uoto, pari studio, simili stilo. quae utinam possem equidem non singillatim ac discretim, sed cunctim et coaceruatim tibi, proconsul [ut] optime, offerre ac praedicabili testimonio tuo ad omnem (38) nostram Camenam frui! non hercule penuria laudis, quae mihi dudum integra et f. 186 b. florens per omnes antecessores tuos ad te reseruata est, sed quoniam nulli me 10 probatiorem uolo, quam quem ipse ante omni merito proba. enim sic natura comprobatum est, ut eum quem laudes etiam ames, porro quem ames etiam laudari te ab illo uelis. atque ego me dilectorem tuum profiteor, nulla tibi priuatim, sed omni publicitus gratia obstrictus. nihil quippe a te impetraui, quia nec postulauim. sed philosophia me docuit non tantum beneficium amare, sed etiam maleficium, magisque 15 iudicio impertire quam commodo inseruire, et quod in commune expediat malle quam quod mihi. igitur bonitatis tuae diligunt plerique fructum, ego studium. idque facere adortus sum, dum moderationem tuam in prouincialium negotiis contempler, qua effectius te amare debeant, experti propter beneficium, expertes propter exem- (39) plum. nam et beneficio multis commodasti et exemplo omnibus profuisti. quis 20 enim a te non amet discere, quam moderatione obtineri queat tua ista grauitas iucunda, mitis austeritas, placida constantia blandusque uigor animi? neminem pro-

1 ferramenta (postea in — ti correctum) F, ferramenti q, ferramenta v, ferramentis s; ferramento Hildebrandius || ut inosse F, uti nosse qβ in ras. || 2 omnigenus Fq v, omne genus s (cf. Lachmann. ad Lucret. p. 118 et 292) || 3 lire q || coturno Fq v || satyra sacreppus F, satira sacreppus q, satyras ac greppus V, satyras ac griphos s || istorias Fq || 4 orationes Stewechius: rationes Fq, rōes v || 5 alia et Fq v, et alia s || eidem F || graeca quam latina Oudendorpius || 6 posse me quidem Fq, pos se me qdē V: possem equidem Stewechius, possem quidem Becichemius, possim equidem

Lipsius, potis sum vel potessum equidem Oudendorpius || singillatim v, e. singulatim qγ in marg. || cuncti met qa, cunctim et F qβ v: iunctim Fulvius || cōcertatim Fq v, coaceruatim s: confertim Fulvius, congregatim Hildebrandius || 7 ut seclusi: ut Fq, ur V, uir s: uir uel opt. Hildebrandius || tuo om. v || 8 penuria F || 9 reseruata F ex corr. || qm Fq, quoniam v || me nulli q || 10 quamque F, quam q, quam q V || omnes q || post merito in q parvula rasura || 11 te om. s || 12 debitorem Brantius || post omni in q duae literae deletae sunt || 13 nichil Fq || 15 iudicio s || impartire q || 16 michi Fq || id quod s || 17 dummodo de rationem F, dum modo rationem qa (moderationem qγ in marg.), dum moderationem v || negotiis q, negociis v || 18 effictim s: affectim Sopingius || amare te v || 19 beneficio F qβ v, beneficia qa || 20 optineri Fq || grauitas Lipsius: gratia uita Fq, grā uita v || 21 iocunda qv || blandisque uigorē Fq v, blandusque uigor animi s: blandique Oudendorpius, rigor I. Douss fil. ||

Ed. Oudend.

f. 186 b. f. 75 b.

consulum, quod sciam, prouincia Africa magis reuerita est, minus uerita: nullo nisi tuo anno ad coercenda peccata plus pudor quam timor ualuit. nemo te alius pari potestate saepius profuit, rarius terruit: nemo similiorem uirtute filium adduxit. igitur nemo Carthagini proconsulum diutius | fuit. nam etiam eo tempore, quo prouinciam circumibas, manente nobis Honorino, minus sensimus absentiam tuam, quam- 5 nis te magis desideraremus. paterna in filio aequitas, senilis in iuene [auctoritas] (40) prudentia, consularis in legato auctoritas. prorsus omnis uirtutes tuas ita effingit ac repraesentat, ut medius fidius admirabilior esset in iuene quam in te parta laus, nisi eam tu talem dedisses: quo utinam perpetuo liceret frui! quid nobis cum istis proconsulum uicibus, quid cum annis breuibus et festinantibus mensibus? o celeres 10 bonorum hominum dies, o praesidium optimorum citata curricula! iam te, Seueriane, tota prouincia desiderabimus. enimuero Honorinum et honos suus ad praeturam uocat, et fauor Caesarum ad consulatum format, et amor noster inpraesentiarum tenet, et spes Carthaginis in futurum spondet, uno solatio freta exempli tui, quod qui legatus mittitur, proconsul ad nos cito reuersurus est. 15

* * * Sol qui candentem feruido cursu atque equis
flammas citatis feruido ardore explicas:

(41) itemque luminis eius Luna discipula nec non quinque ceterae uagantium potestates: Iouis benefica, Veneris uoluptifica, pernix Mercuri, pernicioosa Saturni, Martis ignita. sunt et aliae mediae deum potestates, quas licet sentire, non datur cernere, ut 20 Amoris ceterorumque id genus, quorum forma inuisitata, uis cognita. item in terris,

16 Tragic. lat. rell. p. 180 Ribb.

2 pecca q || 3 sepius q || 4 Cartagini q || prouincia v || 5 honori s no Fa, honori s no Fb, Honore. no q, honorino v || quamuis Wowerus: quam Fq, q v, quam ut s: qua Colvius, quamquam Lipsius, quum Salsasius, magis s. a. t. quam te d. Fulvius || 6 auctoritas delendum || 7 effigit F, effig q, effingit v: effigiat Colvius || 8 reptat v || fiduis q (ut uidetur) || admirabilior q, ammirabilior v || nata vel orta post iuene add. uir d. || parta] patre Brantius || 9 eum — quo Stewechius: eam — qua Fq v || 10 uicibus FV || celers F, celer q (ut uidetur), celeres v || 11 praesidium F, praesidium q v || 12 desiderabimus Salsasius: desideramus Fq v: desiderauimus Colvius || 13 Caesarū qβ in ras., Caesaris qa (ut uidetur) || 14 Cartaginis q || solacio Fq v || 15 reuersus Scaliger ||

16 punicantem feruido cursu s: micantem candido curru Priscianus II p. 424 K.: candentem perdo vel pernio cursu Hildebrandius (cf. Eurip. Phoen. imit.) || 17 ardori s || 18 decipula Scriverius || cetera euag(rasura, in qua in fruisse uidetur)antium F, cetera euagantium q, caeterae uagantium v || 19 Mercurii q || 20 deum F, dū q, deū v || licet om. v || 21 inuisitata Fq v, inuisitata s ||

f. 136 b. f. 75 b.

Ed. Oudend.

utcuque prouidentiae ratio posebat, alibi montium arduos uertices extulit, alibi camporum supinam planitiem coaequauit: itemque ubique distinxit amnium fluores, pratorum uirores, item dedit uolatus auibus, uolutus serpentibus, cursus feris, gressus hominibus.

- XI 5 *** Patitur enim, quod qui herediolum sterilem et agrum scrupulosum, meras (42) rupinas et senticeta miseri colunt: quoniam nullus in tesquis suis fructus est nec ullam illic aliam frugem uident, sed infelix lolium et steriles dominantur auenae: suis frugibus indigent, aliena furatum eunt et uicinorum flores decerpunt, scilicet 10 ut eos flores carduis suis misceant: ad eundem modum qui suae uirtutis sterilis est***.

- XII Psittacus auis Indiae [auis] est: instar illi minimo minus quam columbarum, sed color non columbarum: non enim lacteus ille uel liuidus uel utrimque subluteus (43) aut sparsus est: sed color psittaco uiridis et intimis plumulis et extimis palmulis, nisi quod sola ceruice distinguitur. enimuero ceruicula eius circulo mineo uelut aurea torqui | pari fulgoris circumactu cingitur et coronatur. rostri prima duritia: cum in petram quampiam concitus altissimo uolatu praecipitat, rostro se uelut ancora excipit. sed et capitis eadem duritia quae rostri. cum sermonem nostrum cogitur aemulari, ferrea clauicula caput tunditur, imperium magistri ut persentiscat: (44) haec discenti ferula est. discit autem statim pullus usque ad duos aetatis suae annos,

8 Verg. georg. I 154, eclog. V 37.

XII Plin. nat. hist. X 117—119 et Solin. p. 211, 18—212, 13 Momms. (cf. praefat. p. XXII).

1 ratio Fq, rō v || uertices arduos s || 2 planiciem v || coequauit Fq v || item quae v ||
5 patitur Fq v, pariter s || quod || ut s || praediolum Floridus || sterile Coluius || sruposū factum ex srupulo F, scrupulosum q, scruposam V: agrum st. et scruposum Steuechius || 6 spinas Steuechius, rubinas Goesius || quoniam Fv, qm q || 8 infelix v || habena F, auene q, habene V || 9 frores corr. in flores F || 10 misceant F || qui quisque Scriverius ||
11 psittacus v || auis sectusi: ps. Indiae auis est s || ut Indiae Salmasius || ante instar aliquot uerba intercidiisse putat Coluius || [instar illi] minimo minus quam columba Fuluius || minus F, minus q (in rasura: fuerat mimus) v || 12 color non Hildebrandius: colorum Fq v: nec color Salmasius, nec color ei Casaubonus, nec color ut Coluius, decolorum Gulielmus || libidus F || utrimque Lipsius: utriusque Fq v: utroque subtilis Salmasius (Plin. exerc. p. 713) || ... luteus q || 13 parmulis Lipsius, pinnulis Salmasius || 15 torque(rasura, in qua s fuit) pa pari qa, pa expunxit qβ, torq v || 16 petra F || anchora Fqv || 17 duricia v || rostri: cum Coluius: rusticum F, rusticum qv: — duritia. quare cum s. Lipsius || 18 emulari qv || 19 ferula discenti v || pullus F ex corr. ||

Ed. Oudend.

f. 167 a. f. 76 a.

dum facile os, uti conformetur, dum tenera lingua, uti conuibretur: senex autem captus et indocilis est et obliuiosus. uerum ad disciplinam humani sermonis facilius est psittacus, glande qui uescitur et cuius in pedibus ut hominis quini digituli numerantur. non enim omnibus psittacis id insigne, sed illud omnibus proprium, quod eis lingua latior quam ceteris auibus: eo facilius uerba hominis articulant patentiore (45) plectro et palato. id uero quod didicit ita similiter nobis canit uel potius eloquitur, ut uocem si audias, hominem putes: nam * quidem si audias, idem conari, non loqui. uerum enimuero et coruus et psittacus nihil aliud quam quod didicerunt pronuntiant. si conicia docueris, conuiciabitur diebus ac noctibus perstrepsens maledictis: hoc illi carmen est, hanc putat cantionem. ubi omnia quae didicit maledicta percensuit, denuo repetit eandem cantilenam. si carere conuicio uelis, lingua excidenda est aut quam primum in siluas suas remittendus est.

- *** Non enim mihi philosophia id genus orationem largita est, ut natura quibusdam auibus breuem et temporarium cantum commodauit, hirundinibus matutinum, (46) cicadis meridianum, noctuis serum, ululis uespertinum, bubonibus nocturnum, gallis an[te]telucanum. quippe haec animalia inter se uario tempore et uario modo occinunt et occipiunt carmine: scilicet galli expergifico, bubones gemulo, ululae querulo, noctuae intorto, cicadae obstrepero, hirundines perarguto. sed enim philosophi ratio et oratio tempore iugis est et auditu uenerabilis et intellectu utilis et modo omniana. 20

- *** Haec atque hoc genus alia partim cum audiret a Diogene Crates, alias ipse (47) sibimet suggereret, denique in forum exiit, rem familiarem abicit uelut onus tergoris magis labori quam usui. dein coetu facto maximum exclamat: 'Crates', inquit,

1 hos q || confirmetur Fq v, conformetur s || dum Steuechius: cum Fq v || uti om. qa, add. qβ ||
capiti q: captu Brantius || 3 psittacus v || ipedibus q || 4 psittacis v || quo s || 5 hominum s || articulantur s || patenti ore Fq || 6 didicit Steuechius: dicit Fq v || 7 uerba nam quidem si audias (uideas s) lacunosa sunt: nam quidem si auim uideas Oudendorpius, corui quidem si audias Hildebrandius || idem id est Fuluius || conate Fq v, conari s: tonare Lipsius, cantare Brantius || eloqui v: ut longe si audias, h. p., non quidem si audias idem coram te eloqui Salmasius || 8 psittacus v || nichil Fq || 9 conuita v || 11 conuitio v || 12 est om. s ||

13 orationis s || quibusdam Fb in ras. || 14 hirundinibus q || 17 ulule Fq v || querulo F, querulo v || 18 obstrepero Fq || hyrundines q || 19 iucis q || mō v || 20 omni cata Steuechius, modomnicana uel modo omnicanax uel modomnicanax Coluius ||

21 hic minus habet folium unum F et V in margine || hec qβ in ras. || alias] alia Wouerus || 22 siqmet ipse s || tergoris Wouerus: stercoris Fq v: statuens Goesius || 23 cetu F, cetu q || maximo s ||

f. 187a. f. 76a.

Ed. Oudend.

'Cratetem manu mittez.' exinde non modo solus, uerum nudus et liber omnium, quoad uixit, beate uixit. adeoque eius cupiebatur, ut uirgo nobilis, spretis iunioribus ac ditioribus precis, ultronea eum sibi optauerit. cumque interscapilum Crates retexisset, quod erat acuto gibbere, peramque cum baculo et pallium humi posuisset, (48) 5 eamque supellectilem sibi esse puellae prosteretur eamque formam quam uiderat: proinde sedulo consuleret, ne post querela eam caperet: enimvero Hipparche conditionem accipit, iam dudum sibi prouisum satis et satis consultum respondet, neque ditiosem maritum neque formosiosem uspiam gentium posse inuenire: proinde duceret quo liberet. ducit cynicus in porticum: ibidem, in loco celebri, coram, luce 10 clarissima accubuit, coramque uirginem inminuisset paratam pari constantia, ni Zeno (49) procinetu palliastri circumstantis coronae obtutu magistrum secreto defendisset.

XV

Samos Icario in mari modica insula est: exaduersum Miletos: ad occidentem eius sita nec ab ea multo pelagi dispescitur: utrumuis clementer nauigantem dies (50) alter in portu sistit. ager frumento piger, aratro inritus, fecundior oliueto, nec uinitori nec holitori scalpitur. ruratio omnis in sarculo || et surculo, quorum prouentu magis fructuosa insula est quam frugifera. ceterum et incolis frequens et hospitibus celebrata. oppidum habet nequaquam pro gloria, sed quod fuisse amplum semiruta moenium multifariam indicant. enimvero fanum Iunonis antiquitus fami-

1 Cratetem manu mittet scripsi: Crates te manumittes FqV: Cratem manumittit Scriuerius || 2 eius] is Becichemius, enim Vossius, usque Oudendorpius || uita post cupiebatur add. Fb, imago s || nubilis uir d. || 3 ultronea eum Hildebrandius: ultroneum Fgv, ultroneam uel ultro eum s: ultronea Oudendorpius || interscapilum Scaliger: inter scapulum Fqv || grates Fq || 4 acuto uir d.: aucto Fqv: alto Burmannus, auctiore Oudendorpius, auctius Bosscha, auctior Hildebrandius, quod auxerat gibber Brantius || peram Fq || pilleu F, pallium q, p. lleum V || humi] uie Fb (ut uidetur) || possuisset F || 5 supellectilem F || uideret s || 6 querela ea Fq, querela eam v: querelae causam Coluius, querelae ansam Oudendorpius || iparce q (Hipparche qy in marg.) || conditionem qv || 7 respondet scripsi: respondit Fqv || 8 formosiosem F, formosiosem q, formosiosem V || uspiam gentium om. qa, cuspiam gentium qβ in marg. || inueniri uir d. || 9 dux Fqv, ducit s || ibique Fuluius || loco celebri in coram Steuechius || 10 uirginē uirgine q || inuisset Vulcanius || pari om. s || 11 proiectu Fuluius, protentu Oudendorpius || pallestri FqaV, palliastri qβ || a circ. c. obtutu s || circumstantis v || obtutu Fa, obtutu Fb, optutu q || magistri Fqv, magistrum s || in secreto Fq: in secreta Brantius, secretum uir d., ut in secreto Burmannus, circumstanti c. obtutum magistri in s. d. Hildebrandius || 12 ycario q || exaduerso q || Miletu Scioppius || orientem Contarenus || 13 dispescitur Coluius: di(e)spicitur F, despicitur q, dispicitur v || utrumuis Salmasius, utramuis uir d.: fortasse utrouis || 14 foecundior v || 15 uineto Oudendorpius || holitori scripsi: holeri Fq, olieri v: oliuitori Coluius || scul- pitur Fqv, scalpitur s || omnis] os qa, os qy || 16 fructuosa F ex corr. || 17 fuisset v || aepium qa, aplum qβ || 18 menium Fv, om. qa, add. qβ || indicant multifariam q ||

Ed. Oudend.

f. 187b. f. 76a.

(51) geratum: id fanum secundo litore, si recte recorder uiam, uiginti haud amplius stadia oppido abest. ibi donarium deae perquam opulentum: plurima auri et argenti ratio in lancibus, speculis, poculis et cuiuscemodi utensilibus. magna etiam uis aeris uario effigiato, ueterrimo et spectabili opere: ueluti ante aram Bathylli statua a Polyerate tyranno dicata, qua nihil uideor effectius cognouisse: quidam 5 Pythagorae eam falso existimant. adulescens est uisenda pulchritudine, crinibus fronte parili separatu per malas remulsis: pone autem coma prolixior interlucentem ceruicem scapularum finibus obumbrat. ceruix suci plena, malae uberes, genae teretes, at (52) medio mento lacunatura, eique prorsus citharoedicus status: deam conspiciens, canenti similis, tunicam picturis uarietatam deorsus ad pedes deiectus ipsos, graecanico (53) cingulo, chlamyde uelat utrumque brachium ad usque articulos palmarum: cetera decoris in striis dependent. cithara balteo caelato apta strictim sustinetur: manus eius tenerae, procerulae: laeua distantibus digitis neruos molitur, dextra psallentis (54) gestu suscitabulum citharae admouet, ceu parata percutere, cum uox in cantico inter- queuit: quod interim canticum uidetur ore tereti semihiantibus in conatu labellis || 15 f. 76a. eliquare. uerum haec quidem statua est cuiuspiam puberum, quos Polyerati tyranno (55) dilectos Anacreon Teius amicitiae gratia cantillat: ceterum multum abest Pythagorae

1 litore v: secundum littora Lipsius || aut q || 2 stadiis qa, stadiis. qβ: stadium i. e. stadiorum uir d. || ab oppido s || 2 praquam F, praquam q (p qβ addidisse uidetur) || 3 specili F || cul(?)uscemodi F, huiscemodi q ex corr., huiscemodi v || 4 ueluti Bosscha: uel inde FqV: uel tantum Gros- lotius, uel uide (statuam — dicatam) Seruerius, denique Hildebrandius || Batilli q || 5 Polierate Fq || tyranno F ex corr., tirapno q || nichil Fq || effigiatus Coluius, exactius Scioppius || 6 pittagore q || adulescens qv || pulchritudine q || a fronte Oudendorpius || 7 sepatu q, separata v || remulsis Salmasius: reuulsis Fq, reuulsis v || aurem Scriuerius || 8 succi V || impuberes Floridus || terete sat F, teretes at q, teretes ac v || 9 lacunatura uel lacunula uel lacellula Hildebrandius (fortasse recte): lacullatur Fvq (ante rasuram), laculatur q (post rasuram): modico m. acutatae uel acutulae Wowerus, medium mentum laculatum Gronovius, modice mento bucculae uel m. mentum laculatum Contarenus, medio mento lacuna Floridus, medio mento lacunatur uel modice medio m. lacunatur Puteanus || eique] truncique uel trunci quoque Lennepius || 10 deiect' v || graecanico Fqv || 11 clamide q || uelatus Hildebrandius || 12 in striis Wowerus: istriis FV, histriis q, instrumentis s: striis Coluius, histrici Lipsius || baltheo V || celata(o?) F, celata qv, caelato s || structium v || 13 tenera Fqv, tenerae s || procerule Fqv, procerula s || leua Fqv || 14 suscitabulum (uel g. suo tinnulum uel g. s. fibulam) Coluius (cf. Nonius pag. 120 R.): suo sabulum Fqv (pulsabulum qy in margine): suum sabulum uel pul- sabulum Lipsius, pulsitabulum uir d., quassabulum Hildebrandius || cytbare F || seu Fq, ceu v || in- terquerit Contarenus || 15 quod om. s || cantiquū qa || semihiantibus v || 16 esto Fqv, est s || quos — dilectos Salmasius: quis — dilectus FqV, qui — dilectus s: quem — dilectum Coluius, quibus — d. Hildebrandius || Polierati Fq || tirapno q || 17 Anacreon Teius Salmasius: Anacreonte uel Fq, Anacreonte ut V, Anacreonteum s: Anacreonta Teium Becichemius || cantilat Fq || non m. abest uir d. || Pittagore q ||

f. 187 b. f. 76 b.

Ed. Oudend.

philosophi statuam esse, etsi natu Samius et pulchritudine adprime insignis et psalendi musicaeque omnis multo doctissimus atque ferme id aevi, quo Polycrates Samum potiebatur. sed haudquaquam philosophus tyranno dilectus est. quippe eo commodum dominari orso profugit ex insula clanculo Pythagoras, patre Mnesarcho nuper amisso: quem comperio inter sellularios artifices gemmis faberrime sculpendis laudem magis quam opem quaesisse. sunt qui Pythagoram aiant eo temporis inter captivos Cambysae regis, Aegyptum cum aduheretur, doctores habuisse Persarum magos ac praecipue Zoroastren, omnis diuini arcani antistitem, posteaque eum a quodam Gillo Crotoniensium principe recipratum. uerum enimuero celebrior fama obtinet, sponte eum petisse Aegyptias disciplinas atque ibi a sacerdotibus cerimoniarum incredundas potentias, numerorum admirandas uices, geometriae sollertissimas formulas: nec his artibus animi expletum mox Chaldaeos atque inde Brachmanos — hi sapientes uiri sunt: Indiae gens est — eorum ergo Brachmanum gymnosophistas adisse. Chaldaei sideralem scientiam luminum uagantium statos ambitus *** utrorumque uarios effectus in genituris hominum ostendere, nec non medendi remedia mortalibus latis pecuniis terra caeloque et mari conquisita. Brachmani autem pleraque philosophiae eius contulerunt. quae mentium documenta, quae corporum exercitamenta, quot partes animi, quot uices uitae, quae diis manibus pro merito suo cuique tormenta uel praemia. quin etiam Pherecydes Syro ex insula oriundus, qui primus uersuum nexu

1 philosophi om. q^a, add. q^β || etsi Salmasius: et F_qv: qui et uel is et uir d., licet Hildebrandius || nat; F(ut uidetur: fuerat natus), natu q^β (ex corr.) v || pulchritudine q || 2 atque f. scripsi: adferme F, atferme q, ac ferme v || Polycrates F_q || Samo q: Samon Bosscha || 3 haud quamquam q || tirapno q || 4 Pythagoras q || patrē nesarcho F_qa, patre nesarcho q^β, patre esarco v, patre Mnesarcho ε || 5 amisso q ante ras. || cōperior v || fauerrime F || sculpendis Scriuerius || 6 opes Becichemius || q̄sisse q || Pythagora naianteo F, Pittagora naianteo q || t̄pis q || 7 Cambise q || egyptum q || ductores F, ductores q, doctores v || 8 Zoroastren F_q || arcani Wouerus: archani F_q, arcanum v: arcanorum Oudendorpius || Gyllo F || 9 recuperatum q || optinet F_qv || 10 egyptias q || incredulas q, incredendas v || 11 almirandas q || uires Coluius || solertissimas v || formulas didicisse ε || nec] seneca ε: sed nec Fuluius, nec ab Scaliger || 12 Chaldeos F_qv || Brachmanos F_q, brachmanos V || secludi uoluerunt Floridus uerba hi sapientes — gens est, Coluius uerba I. g. est, Groslotius uerba hi s. — adisse || 13 Brachmanum F_q, brachmanum V || gymnosophistas q || Chaldei F_qv || 14 syderalem F || luminum Fb ex corr. (idem Wouerus coniecerat), numinum Fa q v || status q || post ambitus lacunam significavi || luminum fixorum status, uagantium ambitus uir d. || eorumque Becichemius, astrorumque Brantius || 15 medicinae Groslotius || late uel lautis Steuechius || 16 Brachmani F_q, brachmani V || 17 contulerint F(?)q^a, contulerunt q^β v || quae corporum] corporumque Coluius || 19 p̄reycdes Siro F, Pherecidēf... q^a cum ras., Pherecidēf q^β, Pherecydes Siro V: Scyro Brantius, Syria ins. or. Steuechius ||

Ed. Oudend.

f. 187 b. f. 76 b.

(58) repudiato conscribere ausus est passis uerbis, soluto locutu, libera oratione, eum quoque Pythagoras magistrum coluit et infandi morbi putredine in serpentium || sca- f. 188 a. biem solutum religiose humauit. fertur et penes Anaximandrum Milesium naturalibus disciplinae gratia sectatus, itemque Leodamantem Creophyli discipulum, qui [Creophylus] memoratur poetae Homeri hospes et aemulator canendi fuisse. tot ille doctoribus eruditus, tot tamque multiugis fontibus disciplinarum toto orbe haustis, uir praesertim ingenio ingenti ac profecto super captum hominis animi augustior, primus philosophiae || nuncupator et conditor, nihil prius discipulos suos docuit quam tacere, primaque apud eum meditatio sapienti futuro linguam omnem coercere uerbaque, quae uolantia poetae appellat, ea uerba detractis pinnis intra murum candentium dentium premere. prorsus, inquam, hoc erat primum sapientiae rudimentum, meditari condiscere, loquitari dediscere. non in totum aeuum tamen uocem desuescebant, nec omnes pari tempore elingues magistrum sectabantur, sed grauioribus uiris bienni spatio satis uidebatur taciturnitas modificata: loquaciores enimuero ferme in quin-quennium uelut exilio uocis puniebantur. porro noster Plato nihil ab hac secta uel paululum deuius pythagorissat in plurimis: aequae et ipse ut in nomen eius a magistris meis adoptarer, utrumque meditationibus academicis didici, et, cum dicto opus est, impigre dicere, et, cum tacito opus est, libenter tacere. qua moderatione uideor ab omnibus tuis antecessoribus haud minus opportuni silentii laudem quam tempestiuae uocis testimonium consecutus.

1 passim ε: passiuus Coluius, prorsis sive prosis Roaldus || uersibus q^a, uerbis q^β F v, c. passis uerbis q^γ in marg. || loquutu v || 2 Pythagoras q || scabrem Coluius || 3 Anaximandrum F, anaximandru q, Anaximandrum v || 4 comitatus q || inclitum v || platorem Lipsius: platonem F_qv: poetam Scaliger, Solonem Casaubonus, Thaletem Sopingius, Pittacum Pyrrhus || 5 sectatu q^a, sectatus q^β || Hermodamantem Coluius (cf. Laert. D. VIII, 2) || Creophyli F, Creopili q v: Creophylum dictum alii uel aliis Oudendorpius || Creophylus seclusi: Creopylus F, Creopilus q v || 6 omeri F_q || emulator q v || 7 tanque Fv, tanteque q || fontibus Coluius: comitibus F_qv: fontibus Lipsius, comitibus (i. e. cultibus) uir d., caliculis Oudendorpius, capitibus (i. e. principibus) Hildebrandius || haustis] auctus uel habitus Steuechius || 8 supra ε || augustior q^a v, augustior F q^β || 9 nuncupator F, nuncupator q || creditor v || nichil q || 10 omnino Rittershusius || cohercere q || uerba quae F, uerbaque q, uerbaque quae v || 11 poeta appellat Rittershusius: cf. apolog. p. 92, 15 || claudentium Burmannus || 12 p̄nere F_q, praemere v || 14 lingues F || bienni Brantius (cf. Gell. I 9, 4): breui F_qv || 15 loquaciores v || quinquenium q || 16 uelut in exilium ε: ueluti exilio Rittershusius, uti exilio Brantius, in quinquenne ueluti exilium uir d. || puniebatur Fa, puniebantur Fb || nichil F_q || 17 pittagorissat q || aequae] et quum Salmasius, quum Oudendorpius || et] ut uel qui et Hildebrandius || ut addidi || 18 adoptatus ε || Achademicis q || 19 est opus v || impigre F || 20 oportuni F_q || silentij q ||

XVI Priusquam uobis occipiam, principes Africae uiri, gratias agere ob statuum, quam mihi || praesenti honeste postulastis et absentem benigne decreuistis, prius uolo causam uobis allegare, cur aliquam multos dies a conspectu auditorii auferim contulerimque me ad Persianas aquas, gratissima prorsus et sanis natabula et aegris (62) 5 medicabula. quippe ita institui omne uitae meae tempus uobis probare, quibus me in perpetuum firmiter dedicaui: nihil tantum, nihil tantulum faciam, quin eius uos et gnaros et iudices habeam. quid igitur de repentino ab hoc splendidissimo conspectu uestro distulerim, exemplum eius rei paulo secus simillimum memorabo, quam inprouiso pericula hominibus [subito] oboriantur, de Philemone comico. de 10 ingenio eius qui satis nostis, de interitu paucis cognoscite. an etiam de ingenio pauca uultis?

Poeta fuit hic Philemon, mediae comoediae scriptor, fabulas cum Menandro in scaenam dictauit certauitque cum eo, fortasse impar, certe aemulus. namque eum (63) etiam uicis saepe: numerum pudet dicere. reperias tamen apud ipsum multos sales, 15 argumenta lepide inflexa, agnatos lucide explicatos, personas rebus competentes, sententias uitae congruentes, loca non infra soccum, seria non usque ad coturnum. 17a. rarae apud illum corruptelae et, uti errores, concessi amores. | nec eo minus et (64) leno periurus et amator feruidus et seruulus callidus et amica illudens et uxor in- hibens et mater indulgens et patruus obiurgator et sodalis opitulatur et miles proe- 20 liator, sed et parasiti edaces et parentes tenaces et meretrices procaces. hisce lau-

APVLEI PLATONICI FLORIDORV̄ LIB. II. EXPLIC. INCIP. . III. F. APVLEI PLATONICI FLORIDORV̄ LIBER SCD'S EXPLIC. INCIPIT PERCIVS. add. q̄β in spatio a q̄α relicto, FLORIDORVM LIBER TERTIVS v

1 A. V. Fq̄ V, Africae uiri vel Augusti ε: augustae vel amplissimae urbis Coluius, auditorum uir d. || statuum q̄ ex corr. || 2 michi q̄ || 3 abfuerim q̄ || 4 Persianas F, dispianas q̄, psianas v || 6 nichil Fq̄ || nichil F, nichil q̄, nihil V || 7 de] fortasse me || derepente Fuluius || 8 distuleri F, distulerim q̄: distulerit Wouerus, distulerim me Oudendorpius || 9 inprouiso scripsi: inprouisa Fq̄ v || subito seclusi || aboriantur q̄α, oboriantur q̄β || verba quam — oboriantur expungi uult Scioppius: traicienda uidentur post distulerim || 10 nostis Fb in ras., nus q̄α, c nostis q̄γ in marg., nostis v || 13 scena F, scena q̄, scenam V || namque] nam quod Seruierius || 14 uicissis Piccartius || post saepe interpuncti et numerum scripsi: vulgo — saepenumero: p. dicere || repperias F || 15 agnatos Fq̄, agnatos v: corruptum: actus Steuechius, ac nodos Coluius, agnitus (i. e. agnitiones) Casaubonus, agnitos Wouerus, gnatos luc. expiscatos Scottus, dramatas luc. explicatas Scipio Gentilis || 16 loca Fq̄ (idem Steuechius coniecerat), loca v || coturnum Fq̄ v || 19 p̄liator Fq̄, praeliator v: praedicator Wouerus || 20 meretrices F ||

dibus diu in arte comoedica nobilis forte recitabat partem fabulae, quam recens fecerat, cumque iam in tertio actu, quod genus in comoedia fieri amat, iucundiores adfectus moueret, imber repentino coortus, ita ut mihi ad uos uenit usus nuperrime, differri auditorii coetum et auditionis coeptum coegit: relicuum tamen, uariis postulantibus, sine intermissione || deincep die perlecturum. postridie igitur maximo studio 5 f. 188b. (65) ingens hominum frequentia conuenere: sese quisque exaduersum quam proxime collocat: serus adueniens amicis adnuit, locum sessui impertiunt: extimus quisque excuneati queruntur: farto toto theatro, ingens stipatio: occipiunt inter se queri: qui non adfuerant percontari ante dicta, qui adfuerant recordari audita, cunctique iam prioribus gnaris sequentia expectare. interim dies ire, neque Philemon ad con- 10 dictum uenire: quidam tarditatem poetae murmurari, plures defendere. sed ubi diutius aequo sedetur nec Philemon uspiam comparet, missi ex promptioribus qui (66) accirent, atque eum in suo sibi lectulo mortuum offendunt. commodum ille anima edita obriguerat, iacebatque incumbens toro, similis cogitanti: adhuc manus uolumini implexa, adhuc os lecto libro impressum: sed enim iam animae uacuum, libri ob- 15 litus et auditorii securus. steterat paulisper qui introierant, percussi tam inopinatae rei, tam formonsae mortis miraculo. dein regressi ad populum renuntiauere, Philemonem poetam, qui expectaretur, qui in theatro fictum argumentum finiret, iam domi ueram fabulam consummasse: enimvero iam dixisse rebus humanis ualere et plaudere, suis uero familiaribus dolere et plangere: hesternum illi imbrem lacrimas 20 auspicasse: comoediam eius prius ad funebrem facem quam ad nuptialem uenisse: (67) proin, quoniam poeta optimus personam uitae deposuerit, recta de auditorio eius exequias eundem, legenda eius esse nunc ossa, mox carmina.

1 comedia q̄v || 2 iocundiores q̄ || 3 affectus q̄v || humber v || cohortus v || apud nos u. usui I. Douss || 4 ceptum F, cetum q̄, caetum v || ceptum F, ceptum q̄, caeptum v || relicum F, reliquum q̄, relicuum V || uanis Fq̄v, uariis ε: conuenis Fruterius, amicis Coluius || 5 de incepiti F: deincep Scaliger || 6 exaduerso q̄ || 7 amicis Wouerus: amicus Fq̄v: amicus amicis Fuluius || annuit q̄: ambit l. sessui: impertiunt Steuechius, s. adu. et extimus quisque annuit l. sessui: amici imp.: excuneati queruntur uir d. || extimi quique Fb || 8 excuriati Brantius || queruntur F, quaeruntur v || arto ε || queri F, quaeri v || 9 affuerant (bis) q̄v || cunctique scripsi: cunctisque Fq̄v || 10 priorum Wouerus || sequentia q̄β in ras. || 13 accirent Steuechius: acciperent Fq̄v: accerserent Roaldus, accierent Groslotius, adsciscerent uir d. || eum] fortasse ei || comodum q̄ || 14 manus uolumen implexa vel manum uolumini implexus (cf. Verg. Aen. IIII 659) Bosscha || 15 os om. q̄α, add. q̄β || lecto Coluius: recto Fq̄v || impressus FV, ip̄ssū q̄ || 16 percussi q̄ || 17 formose mir. mortis q̄: famosae Wouerus || 18 quo in theatro Wouerus || 19 consummasse q̄v || 20 dolore v || 21 comediam q̄ || nu- 21 btialem F || 23 q̄ q̄α ||

L. 188t. f. 77a.

Ed. Oudend.

Haec ego ita facta, ut commemoravi, olim didiceram, sed audietis, me meo periculo recordatum. nam, ut meministis profecto, cum impedita esset imbri recitatio, in propinquum diem vobis volentibus protuli, et quidem | Philemonis exemplo paenissime: quippe eodem die in palaestra adeo vehementer talum inuerti, ut minimum auferim, quin articulum etiam a crure defregerim. tamen articulum loco concessit exque eo luxu adhuc fluxus est: etiam dum eum ingenti plaga reconcilio, iamiam sudore adfatim corpore diutule obrigui. inde acerbis dolor intestinorum coortus modico ante sedatus est, quam me denique uolentis exanimaret et Philemonis ritu compelleret ante letum adire quam lectum, potius implere fata quam fanda, consummare potius animam quam historiam. cum primum igitur apud Persianas aquas leni temperie nec minus utili quam blando fomento gressum reciperaui, nondum quidem ad innitendum idonee, sed quantum ad uos festinanti satis uidebatur, ueniebam redditum quod pepigeram, cum interim uos mihi beneficio uestro non tantum claudicitatem dempsistis, uerum etiam pernicitatem addidistis.

15 An non properandum mihi erat, ut pro eo honore uobis multas gratias dicerem, pro quo nullas preces dixeram? non quin magnitudo Carthaginis mereatur etiam a philosopho precem pro honore, sed ut integrum et intemeratum esset uestrum beneficium, si nihil ex gratia eius petitio mea defregisset, id est, ut usque quaque esset gratuitum. neque enim aut leui mercede emit qui precatur, aut paruum pretium
20 accipit qui rogatur, adeo ut omnia utensilia emere uelis quam rogare. id ego arbitror praecipue in honore obseruandum: quem qui laboriose exorauerit, sibi debet unam gratiam, quod impetrarit: qui uero sine molestia ambitus adeptus est, duplam

1 audietis me m. p. recordatum Wowerus: audies me m. p. recordatus Fq v: hodie sum e m. p. recordatus Salmasius, haud ea sine m. p. r. Scioppius, hodie ferme m. p. vel ante hos dies ferme m. p. r. Piccartius, hodie e meo p. r. Bontius, haud sine m. p. r. Oudendorpius, in dies m. p. r. vir d., audies vel hos dies cum m. p. recordatus Hildebrandus || 2 hymbri v || 3 uobis om. q a, add. q β || Philemonis F || 4 plenissime q || 5 aduerim F, aduerim q v || defringerim FV, destringerem ε || articulis v || 6 et iam dum Coluius, — etiam, dum — Scriverius, et iam, dum Oudendorpius || 7 jã affatim q: effatim Becichemius || diutine q || acerbis Fq a, acerbis q β v || cohortus v || 8 exāmarex ē R-animar el V || 9 adire Steuechius (cf. Verg. Aen. VI 375): abire Fq, abiret v: obire Pyrrhus || 10 consummare q || historiam q || 11 uti quam Fq, utili quam v: utique Scriverius || recuperari || 12 ydonee q || uidebantur FV, uidebantur q, uidebatur ε || 13 quē q a, quod q β || michi Fq || nestro] u q || 14 depressistis vir d. || 16 direxeram Steuechius, ducerem Brantius || a om. Fq V, add. ε || 17 p̄cem philosopho q: philosophi Hildebrandus || uestrum esset ε || 18 nichil Fq || defrugasset Brantius || idē Fq, idest v || uerba id est — gratuitum delet Floridus || 19 parum Fv, paruam q || pretii Becichemius || 20 potius uelis ε || 21 obseruand' q: conseruandum Vulcanius || debet] ē ñ grē q γ in marg. || 22 nam grā F, nā gratia q, nam gratia V, unam gratiam ε || imperarit Fq: quem qui l. ex., sibi debet, una gratia quod im-

Ed. Oudend.

f. 188b. f. 77a.

gratiam praebentibus debet, et quod non petierit et quod acceperit. duplam igitur
(70) uobis gratiam debeo, immo enim uero multiugam, quam ubique equidem et semper praedicabo. sed nunc inpraesentiarum libro isto ad hunc honorem mihi conscripto, ita ut soleo, publice protestabor: certa est enim ratio, qua deceat philosopho ob decretam sibi publice statuam gratias agere, a qua paululum demutabit [liber], quam 5 Strabonis Aemiliani excellentissimus honor flagitat: || quem librum sperabo me com- f. 189a. mode posse conscribere, sultis eum hodie uobis comprobari. est enim tantus in studiis,
(71) ut praenobilior sit proprio ingenio quam patricio consulatu. quibusnam uerbis tibi, Aemiliane Strabo, uir omnium, quot unquam fuerunt aut sunt aut etiam erunt, inter optimos clarissime, inter clarissimos optime, inter utrosque doctissime, quibus tandem 10 uerbis pro hoc tuo erga me animo gratias habitum et commemoratum eam, qua digna
(72) ratione tam | honorificam benignitatem tuam celebrem, qua remuneratione dicendi f. 77b. gloriam tui facti aequiperem, haudum hercle reperio. sed quaeram sedulo et conitar: dum memor ipse mei, dum spiritus hos regit artus. nam nunc inpraesentiarum — neque enim diffitebor — laetitia facundiae obstrepit, 15

14 Verg. Aen. III 336.

petrauit Contarenius || 1 probantibus Fq V, praebentibus ε || ñ acceperit F, non acceperit ε || igitur] ergo ε || 2 gratiam uobis v || 3 michi q || 4 puplice Fa || qua deceat scripsi (cf. apolog. p. 51, 7): quae debeat Fq v: quae debeat philosophus Coluius, quum debeat ph. Steuechius, quae vel qua deceat philosophos Oudendorpius, quae deceat philosopho Hildebrandus || 5 p(rasura in qua l fuit)uplice q || demutabit Steuechius: demutauit Fq v || liber seclusi: libere Fq, liber v || quem ε || 7 sultis Schikelandius: scitis Fq v: si scitis Coluius, si itis Scaliger, sitis (i. e. si uelitis?) Oudendorpius || uobis comprobari scripsi: nobiscum probare Fq V: nobiscum pr. Vulcanius, si is eum hodie nobiscum probarit Salmasius: fortasse uerba quem librum — comprobari traicienda sunt ante uerba certa est — flagitat || in studiis tantus ε || 8 ut om. Fq v, add. ε: qui Fb supra scr. ut uidetur: quo Hildebrandus || sit q a, s̄it q β || patricio Scaliger || 9 quot Hildebrandus: quod uinā fuerunt aui sunt F, q' ūquā q β in spatio a q a relicto, fuerunt aut sunt q, qd ūquam fuerunt aui sunt V, qui unquam Numantiae f. aut sunt ε: — ante vel etiamnum fuerunt Lipsius || 11 habitum et commemoratum eam Salmasius: habitū es commemoratu meā FV, habitū es cōmemoratum meā q, habiturus es commemoratu meo ε: habiturus sim c. meo Lindenbergius, habiturus te commemoratum eam Oudendorpius || 12 oratione ε: dignatione Scriverius || 13 aequiparem ε || haudum scripsi: andum Fq V, c' nondū q γ in marg., nondum ε: haut dum vel haudum Brantius || reperio FV || conitar FaV, conitā Fb, conitar q, sed sedulo et commentabor et conitar ε: quaeram sedulo et c. et c. Becichemius, quaeram sedulo et rimabor Oudendorpius || 14 reget v ||

f. 189a. f. 77b.

Ed. Oudend.

et cogitatio uoluptate impeditur, ac mens occupata delectatione mauult inpraesenti-
 arum gaudere quam praedicare. quid faciam? cupio gratus uideri, sed prae gaudio
 nondum mihi uacat gratias agere. nemo me, nemo ex illis tristioribus uelit in isto
 uituperare, quod honorem meum non minus uereor quam intellego, quod clarissimi
 5 et eruditissimi uiri tanto testimonio exulto: quippe testimonium mihi perhibuit in
 curia Carthaginiensium non minus splendidissima quam benignissima uir consularis,
 cui etiam notum esse tantummodo summus honor est: is etiam laudator mihi apud
 principes Africae uiros quodam modo astitit. nam, ut comperior, nudius tertius li-
 bello misso, per quem postulabat locum celebrem statuae meae, cum primis com-
 10 memorauit inter nos iura amicitiae a commilitio studiorum eisdem magistris honeste
 inchoata: nunc postea uota omnia mea secundum dignitatis suae gradus recognouit.
 iam illud primum beneficium, quod condiscipulum se meminit. ecce et hoc alterum
 beneficium, quod tantus diligi se ex pari praedicat. quin etiam commemorauit, || et
 alibi gentium et ciuitatum honores mihi statuarum et alios decretos. quid addi
 15 potest ad hoc praeconium uiri consularis? immo etiam docuit argumento suscepti
 sacerdotii, summum mihi honorem Carthagini adesse. iam hoc praecipuum benefi-
 cium ac longe ante ceteros excellens, quod me uobis locupletissimus testis suo etiam
 suffragio commendat. ad summam pollicitus est, se mihi Carthagini de suo statuum
 positurum, uir, cui omnes prouinciae quadriuges et seiuges currus ubique gentium
 20 ponere gratulantur. quid igitur superest ad honoris mei tribunal et columnen, ad
 laudis meae cumulum? immo enim uero, quid superest? Aemilianus Strabo, uir con-
 sularis, breui uotis omnium futurus proconsul, sententiam de honoribus meis in curia
 Carthaginiensium dixit: omnes eius auctoritatem secuti sunt. nonne uidetur hoc
 uobis senatus consultum esse? quid quod et Carthaginienses omnes, qui in illa sanc-
 25 tissima curia aderant, tam libenter decreuerunt locum statuae, ut illos scires idcirco
 alteram statuum, quantum spero, in sequentem curiam | protulisse, ut salua uenera-
 tione, salua reuerentia consularis sui uiderentur factum eius non aemulati sed se-

2 gratis Fq^aV, gratus q^β ε || 4 mereor FqV, uereor ε: reuereor Brantius || intelligo q: int. quam
 mereor Floridus || 5 testimonio] honore ε || 6 Cartaginensium q || non n q || 7 michi F || 8 extitit
 ε || 9 celebrem F || 10 ac commilitio v: ac commilitia Stewechius || inchoata honeste ε || 11 tunc v ||
 13 diligisse q^a, diligisse q^β || 14 ciuitatum qv || 15 ad] et v || 16 sacerdotij q || Carthagini scripsi:
 Carthagini Fv, Cartaginis q || 18 Cartagini q || 19 sexiuges Vulcanius || 20 ergo ε || et culmen ε:
 tribunal? en culmen — Stewechius || 21 non superest vir d. || 22 omnium o q || 23 Karthaginien-
 sium F, Cartaginensium q || 24 quid quod (fuerat quid) F, quid (in margine additum) quod q, quod-
 quod v || Karthaginienses F, Cartagini enses q, carthaginienses V || scissima q || 25 decreuer q,
 decreuerunt omnes ε || statuere Fv, statuē q, statuae ε || iccirco Fv ||

Ed. Oudend.

f. 189a. f. 77b.

cuti, id est, ut integro die beneficium ad me publicum perueniret? ceterum me-
 minerant optimi magistratus et beniuolentissimi principes, mandatum sibi a uobis
 75 quod uolebant. id ego ni scirem ac praedicarem, ingratus essem. quin etiam uni-
 uerso ordini uestro pro amplissimis erga me meritis quantas maximas possum gra-
 tias ago atque habeo, qui me in illa curia honestissimis adclamationibus decorauere, 5
 in qua [curia] uel nominari tantummodo summus honor est. igitur, quod difficile
 factu erat quodque re uera erat arduum, non existimabatur: gratum esse populo,
 76 placere ordini, probari magistratibus et principibus: id — praefiscine dixerim — iam
 quodam modo mihi obtigit. quid igitur superest ad statuae meae honorem, nisi
 aeris pretium et artificis ministerium? quae mihi ne in mediocribus quidem ciui- 10
 tatibus unquam defuere, ne ut Carthagini desint, ubi splendidissimus || ordo etiam t. 189b.
 de rebus maioribus iudicare potius solet quam computare. sed de hoc tum ego per-
 fectius, cum uos effectius. quin etiam tibi, nobilitas senatorum, claritudo ciuium,
 dignitas amicorum, mox ad dedicationem statuae meae libro etiam conscripto ple-
 77 nius gratias agam atque libro mandabo, uti per omnis prouincias eat totoque abhinc 15
 orbe totoque abhinc tempore laudes benefacti tui utique gentium semper annorum
 representent.

* * * uiderint, quibus mos est oggerere semet otiosis praesidibus, ut inpa-
 tientia linguae commendationem ingenii quaerant et adfectata amicitiae uestrae
 specie gloriantur. utrumque enim a me, Scipio Orfite, longe abest. nam et quan- 20
 tulumcunque ingenium meum iam pridem pro captu suo hominibus notius est, quam

1 idē Fq, idest v || integro die] de integro Brantius, integrum dein Lipsius || 3 ni scirem Col-
 uis: nescirem Fqv || ac] haud ε: nec Vossius || 4 uro F ut uidetur, n q, nostro v, uestro ε ||
 pro om. Fqv: de vir d. || 5 abeo F || acclamationibus qv || 6 curia om. q^a, supra scr. q^β ||
 7 erat additi et post arduum interpunxi || n F, non qV, nobis ε: omnino Hildebrandus || 8 pro-
 brari F || praefiscine Coluius (cf. Plaut. Asinar. II 4, 84): praefiscine Fq, praefuscine v, praefuscine
 ε || 9 optigit q^a, obtigit q^β || quod v || 11 ne ut] nedum Stewechius || Karthagini F, Cartagini
 q || 12 sed de hoc — effectius] uerba corrupta? || 15 agam atque scripsi: canacique F, canaciq q,
 canaciq V: tenaciusque Scaliger, capaciusque Pius, cumulatiusque vel causatiuisque vir d., canacius
 gr. l. mand. vel plenus gr. canam itemque libro Wocerus, canam ocusque Scioppius, agam ocusque
 Salmasius, canam inque Elmenhorstius, canam itemque vel eique vel graecanico vel graecacius Ouden-
 dorpius || omnes q ||

18 mox q^a, mos q^β || oggerere Fa, hocgerere Fb || semet (odiosis) Lipsius: se et otiosis Fq, se et
 ociosis v: [et] otiosis Scriverius, exotiosis vel exitiosis Brantius, nec otiosis vel negotiosis Stewechius ||
 impotentia Scioppius, impudentia Stewechius || 19 affectata qv || 20 eius Fqv, enim ε ||

ut indigeat nouae commendationis, et gratiam tuam tuorumque similium malo quam iacto, magisque sum tantae amicitiae cupitor quam gloriator, quoniam cupere nemo nisi uere [putem] potest, potest autem quiuis falso gloriari. ad hoc ita semper ab ineunte aeuo bonas artes sedulo colui, eamque existimationem morum ac studio-
 5 rum cum in prouincia nostra tum etiam Romae penes amicos tuos quaesisse me, tute ipse locupletissimus testis es, ut non minus uobis amicitia mea capessenda sit quam mihi uestra concupiscenda. quippe non prompte ueniam impertire rarenter
 10 adeunti assiduitatem eius requirentis est, summumque argumentum amoris frequentibus delectari, cessantibus obirasci, perseuerantem celebrare, desinentem desiderare, quoniam necesse est ** eiusdem esse, cuius angat absentia. ceterum uox
 15 cohibita silentio perpeti | non magis usui erit, quam nares grauedine oppletae, aures spiritu obseratae, oculi albugine obducti. quid si manus manicis restringantur? quid si pedes pedicis coartentur? iam rector nostri animus aut somno soluatur aut uino
 20 mergatur aut morbo sepeliatur? profecto ut gladius usu splendet, situ robiginat, ita uox in uagina silentii || condita diutino torpore hebetatur. desuetudo omnibus pigritiam, pigritia ueternum parit. tragoedi adeo ni cotidie proclamant, claritudo arteriis obsolescit: igitur identidem boando purgant rauim. ceterum ipsius uocis hominis exercendi cassus labor superuacaneo studio plurifariam superatur, si quidem
 25 tabilior et fistula susurru iucundior et bucina significatu longinquior. mitto dicere multorum animalium immeditatos sonores distinctis proprietatibus admirandos, ut est taurorum grauis mugitus, luporum acutus ululatus, elephantorum tristis barri-

1 tuorumque] tui ε || 3 putē FqV, putet ε: *delevit Contarenius* || 5 cum Fa q v, tum Fb || 7 in-concupiscenda ε || impartire v || 8 adeunti *Becicheuius*: adeundi Fq v || assiduitatem qv || eius
 Fa(ut videtur)qv, q; Fb in ras., eius Fc in marg. || 10 eiusdem Fa q v, equidem Fb: duo verba
 interciderunt: eiusdem gratam esse praesentiam *Coluius*, aequiparem *Hildebrandius* || cuius] c; q ||
 11 non magis n̄ magis F (n̄ magis *erasum*) || usui u erit (u *erasum*) F, usu iuerit qv: usu fuerit
Coluius, usu fuerit *Vossius*, usu iuerit *vir d.*, silentii p. usu non magis ualet *Contarenius*, silentii p.
 usu non magis iuerit *Oudendorpius* || 13 coarceantur *Brantius* || iam] *malim* quid si etiam || sompno
 q || 14 rubiginat qv || 15 silentii] q || tempore *Scottus* || 16 tragoedi adeo ni cottidie F, traedia
 deonicottidie q, tragedi adeo ni cottidie V || 17 rauī Fa(ut videtur), ranciū Fb in ras., rauī q, rauim
 v: rauum *Fulvius*, rancum *Hildebrandius* || uocis F || 18 casus Fa qa v, cassus Fb qβ || superuaca-
 neo delet *Oudendorpius* || studio] sonu *Oudendorpius* || 19 nocem v: uox *Scaliger*, nocis *Hildebran-*
 dius || torbior Fq || lira q || tybia Fq, tibia v || quēstu Fa(ut videtur) || 20 iocundior qv || buccina
 v || 21 mutorum ε || immediatos ε || ammirandos qa, admirandos qβ || 22 elefantorum Fq ||

tus, equorum hilaris hinnitus nec non auium instigati clangores nec non leonum indignati fremores ceteraeque id genus uoces animalium truces ac liquidae, quas infesta rabies uel propitia uoluptas ciant. pro quibus homini uox diuinitus data angustior quidem, sed maiorem habet utilitatem mentibus quam auribus delectationem. quo magis celebrari debet frequentius usurpata, et quidem non nisi in auditorio, tanto uiro praesidente, in hac excellenti celebritate multorum eruditorum; multorum benignorum. equidem etsi fidibus adprime callerem, non nisi confertos homines consectorer. in solitudine cantillauit

(81) Orpheus in siluis, inter delphinas Arion.

quippe si fides fabulis, Orpheus exilio desolatus, Arion nauigio praecipitatus, ille 10 immanium bestiarum delentor, hic misericordium beluarum oblectator, ambo miserissimi cantores, quia non sponte ad laudem, sed necessario ad salutem nitebantur. eos ego impensius admirarer, si hominibus potius quam bestis placuissent. auibus haec secretaria, ut ita inquam, magis congruerint, merulis et
 (82) lusciniis et oloribus. et merulae in remotis tesquis fringultiunt, luscinae in solitudine aprica canticum adulescentiae garriunt, olores apud auos fluuos carmen senectae meditantur. enimvero qui pueris et adulescentibus et senibus utile carmen prompturus est, in mediis milibus hominum canat, ita ut hoc meum de uirtutibus Orfiti carmen est, serum quidem fortasse, sed serium, nec | minus
 (83) generosa modestia uel mea ingenua uerecundia. sed nequeo, quin ex plurimis, quae in te meritissimo admiramur, ex his plurimis quin uel paucissima attingam. uos 25 ea mecum, ciues ab eo seruati, recognoscite.

9 Verg. ecl. VIII 56.

1 hylaris qv || iuitus q || clangores *Becicheuius*: angores Fq v: ouium instar angores *Vossius* || 3 propicia v || cient *Becicheuius* || angustior Fq v: num angustior scribendum est? || 5 usurpari *Stewechius* || in om. ε || 7 consecraret ε: conuersarer *Brantius* || 8 cantillauit Fq || 9 syluis v || Orion q || 10 Orion q || 12 trudebantur uel ludebant *Brantius* || 13 ammirer qa, admirarer qβ || 14 secretaria Fb in ras. || ut inquam Fq v: ut ita inquam *Wouerus*, utique *Brantius*, utrinque *Contarenius*, relinquunt *Hildebrandius* || congruerint om. ε || 15 merul] F || fringultiunt *vir d.* || 16 aprica scripsi: Africana Fq v || adulescentie q || Asios *Brantius* || 17 et ante adul. om. ε || adolescentibus qv || 20 Cartaginensium q || et addidi || iuuenibus] uiuentibus ε: iuuentuti *Brantius*, uigentibus *Vossius* || 21 omnium] hominum v || 22 hylaritatem qv || 23 refrenet *Piccartius*: refrenes Fq v || 25 mitissimo ε || attingam F ||

XVIII Tanta multitudo ad audiendum conuenistis, ut potius gratulari Carthagini debeam, quod tam multos eruditionis amicos habet, quam excusare, quod philosophus non recusauerim dissertare. nam et pro amplitudine ciuitatis frequentia collecta et pro magnitudine frequentiae locus delectus est. praeterea in auditorio hoc genus spectari debet, non pauimenti marmoratio nec proscenii contabulatio nec scaenae columnatio, sed nec culminum eminentia nec lacunarium refugientia nec sedilium circumferentia, nec quod hic alias mimus halucinatur, comoedus sermocinatur, traegodius uociferatur, funerepus periclitatur, praestigiator furatur, histrio gesticulatur ceterique omnes ludiones ostentant populo, quod cuiusque artis est: sed istis omnibus supersessis nihil amplius spectari debet, quam conuenientium ratio et dicentis oratio. quapropter, ut poetae solent hic ibidem uarias ciuitates substituere, ut ille tragicus, qui in theatro dici facit:

Liber, qui augusta haec loca Cithaeronis colis:

item ille comicus:

15 perparuum partem postulat Plautus loci
de uostris magnis atque amoenis moenibus,
Athenas quo sine architectis conferat:

non secus et mihi liceat nullam longinquam et transmarinam ciuitatem hic, sed enim ipsius Carthaginis uel curiam uel bybliotheam substituere. igitur proinde

13 Tragic. lat. rell. p. 228 Ribb.

15—17 Plaut. Trucul. prol. u. 1—3. Priscian. II p. 421, 14 K.

APVLEI PLATONICI FLORIDORVM LIBRVS III. EXPLICIT INCIPIT III. F, APVLEI PLATONICI FLORIDOR LIBER III. EXPLICIT INCIPIT III. ¹¹ add. qβ in spatio a qa relicto, FLORIDORVM LIBER QVARTVS v

1 Karthagini FV, Cartagini q || 2 habet quam] c haudquaquam qy in marg. || 3 disertare F || 5 proscenii FV, proscenii q || scenae FqV || 6 columnatio q || lacunarium q || 7 traiedus q || 8 hystrio q, hist(una litera, fortasse l, erasa)rio F || 10 nichil q || spectari q ex corr. (ut uidetur) || debes Fa qa, debet Fb qβ || dicentis q ex corr. || 11 oratio q || uerba spectari — oratio Hildebrandio corrupta esse uidentur || hic ibidem] alicubi dum Sopingius || 12 traticus V || facit] solet =: dicere solet Modius || 13 augusta q || Cithaeronis F, citheronis V, ciceronis scolis q || 14 comicus qui v || 15 per paruam Fq, paruam v, quam paruam = || partim FV, partē q || 16 in F utrum uostris an uestris sit, incertum, uis q, nostris v || amēnis mēnibus F, amēnis menibus q || 17 quo sine] quos in FqV: quis sine Scaliger || conferam FqV || quasi in aretis tectis c. uel quo is in a. t. conferat Vossius || 18 michi q || 19 Karthaginis FV, Cartagini q || bybliotheam FV (cf. apolog. p. 64, 28), bibliotheam q || substituere F ||

habetote, si curia digna protulero, ut si in ipsa curia me audiatis: si erudita fuerint, ut si in bybliothea legantur. quo utinam mihi pro amplitudine auditorii proluxa oratio || suppeteret ac non hic maxime clauderet, ubi me facundissimum cuperem! sed uerum uerbum est profecto, qui aiunt, nihil quiequam homini tam prosperum diuinitus datum, quin ei ta ten admixtum sit aliquid difficultatis, 5 ut etiam in amplissima quaque laetitia subsit quaequam uel parua querimonia coniugatione quadam mellis et fellis: ubi uber, ibi tuber. id ego cum ante alias | tum f. 78 a. etiam nunc inpraesentiarum usu experior. nam quanto uideo plura apud uos habere ad commendationem suffragia, tanto sum ad dicendum nimia reuerentia uestri (86) cunctator, et qui penes extrarios saepe numero promptissime disceptauit, idem nunc 10 per meos haesito ac, mirum dictu, ipsis inlecebris deterreor et stimulis refrenor et incitamentis cohibeor. an non multa mihi apud uos adhortamina suppetunt, quod sum uobis nec lare alienus nec pueritia inuisitatus nec magistris peregrinus nec secta incognitus nec uoce inauditus nec libris inlectus improbatue? ita mihi et patria in concilio Africae, id est uestro, et pueritia apud uos et magistri uos 15 et secta, licet Athenis Atticis confirmata, tamen hic inchoata est, et uox mea utraque lingua iam uestris auribus ante proximum sexennium probe cognita: quin et libri mei non alia ubique laude carius censentur, quam quod iudicio uestro comprobantur. haec tanta ac totiuga inuitamenta communia non minus uos ad audiendum prole-ctant, quam me ad audendum retardant, faciliusque laudes uestras alibi gentium 20 quam apud uos praedicarim: ita apud suos cuique modestia obnoxia est, apud (87) extrarios autem ueritas libera. semper adeo et ubique uos quippe ut parentis ac primos magistrorum meos celeberrime mercedemque uobis rependo, non illam, quam Protogoras sophista pepigit nec accepit, sed quam Thales sapiens nec pepigit et accepit. uideo, quid postuletis: utramque narabo. 25

2 bybliothea F, bibliothea qv || quod = || 3 clauderet = || 4 cuperē F || qui] quod = || nichil Fq || 5 ei tamen] & tū q || 6 letitia Fq || 7 ubi uber, bi Fa (ri Fb in ras.), tuber Fb in ras., ubi uber ibituber qa (ri qβ in ras.) || in alias Fqv, ante alias = || 8 nunc delet Coluius || 10 dissertauit Wo-uerus || 11 inlecebris Fq, inlecebris V || simultis Fqv, stimulis = || 12 at v || 13 quod] qui = || inuisitatus = || 15 confinio Coluius || id est uestro qv, idē uro F, enimuero = || 16 tamen] tū q || utrique FV, utraque q: utique uir d., utrimque Hildebrandius || 17 proximum q || 18 clarius Floridus || 19 haec] h' F || cōia q || 20 audendum G. Vossius: audiendum FqV, c̄ dicendū qy in marg., dicendum = || 21 suos Stenochius: uos Fqv || cuique] cumque (i. e. quoquo modo, in uniuersum) Hildebrandius || 22 ueritas = q || parentes q || 23 que om. qa, add. qβ || ipēdo v || Protogora F, Protogoras q (s qβ addidisse uidentur) v || 25 utramque Scalmasius ||

l. 190 a. l. 78 b.

Protagoras, qui sophista fuit longe multiscius et cum primis rhetoricae re-
 peribus perfacundus, Democriti physici cuius aequaeus — inde ei suppeditata doctrina
 est —: eum Protagoran aiunt cum suo sibi discipulo Euathlo mercedem nimis uberem
 l. 190 b. condicione temeraria || pepigisse, uti sibi tum demum id argenti daret, si primo
 5 tirocinio agendi penes iudices uicisset. igitur Euathlus postquam cuncta illa exora-
 bula iudicantium et decipula aduersantium et artificia dicentium uersutus alioquin⁽⁸⁸⁾
 et ingeniatu ad astutiam facile perdidicit, contentus scire quod concupierat coepit
 nolle quod pepigerat, sed callide nectendis moris frustrari magistrum diutuleque nec
 agere uelle nec reddere, usque dum Protagoras eum ad iudices prouocauit expositaque
 10 condicione, qua docendum receperat, anceps argumentum ambifariam proposuit.
 ‘nam siue ego uicero’, inquit, ‘soluere mercedem debetis ut condemnatus, seu tu
 uiceris, nihilo minus | reddere debetis ut pactus, quippe qui hanc causam primam
 penes iudices uiceris. ita, si uincis, in condicionem incidisti: si uinceris, in dam-
 nationem’. quid quaeris? ratio conclusa iudicibus acriter et inuincibiliter uidebatur:
 15 enimvero Euathlus, utpote tanti ueteratoris perfectissimus discipulus, biceps illud
 argumentum retorsit. nam ‘si ita est’, inquit, ‘neuro modo quod petis debeo. aut
 enim uinco et iudicio dimittor, aut uinco et pacto absoluo, ex quo non debeo mer-
 cedem, si hanc primam causam fuero penes iudices uictus. ita me omni modo liberat,
 si uinco, condicio, si uinco, sententia’. nonne uobis uidentur haec sophistarum ar-
 20 gumenta obuersa inuicem uice spuarum, quas uentus conuoluerit, inter se cohaerere,
 paribus utrinque aculeis, simili penetratione, mutuo uulnere? atque ideo merces⁽⁹⁰⁾
 Protagorae tam aspera, tam sentiosa uersutus et auaris relinquenda est: cui scilicet
 multo tanto praestat illa altera merces, quam Thales memorant suasisse.

1 Protagora qui FV, Protagoras quidem q: Pr. quidam Wouerus || in primis Coluius || rhetoricae F, rethorice q, rheorice v || repertis s: repertionibus Hildebrandius || 2 phisici Fq || cuius] socius s || eiquis q || unde Steuechius || 3 Euatlo Fqv || suberem F ante rasuram, uberem F post rasuram || 5 tyro-
 cinio v (etiam F, ut uidetur) || Euatlus F, Euatlus q || 6 dicibula Coluius || alioqui Fqa, alioquin
 qβ, alioq etj V || 7 et om. v || cupierat q || cepit Fq, caepit v || 8 nolle dare Burmannus || set qa,
 sed qβ || nectendis s || diutuleque s || 9 agere uelle Salmasius: asereuella FV, a se reuellere q, asse-
 rere uelle s: disserere uelle vel id se refellere Oudendorpius, a se refellere Hildebrandius || reddere] reuere Steuechius prouocatum s: prouocatus Vossius || 10 condicione q || qua Fv, qua in q: qua in
 Wouerus, qua enim Vulcanius, qua im (i. e. eum) Brantius || 11 uincero FV, uicero q || condem-
 pnatu Fq || 12 nichilominus F, nichilominus q || uerba ut condemnatus — pactus om. s || q pe F
 || primam caussam s || 13 conditionem q || & si q || dampnationem q || 18 hac prima causa qβ ||
 19 uinco — uinco Fqav, uinco — uinco qβ || uidentur uobis q || sophistatum FqaV, so-
 phistarum qβ, sophismatum s || 20 coherere v, terere s || 21 penetratiō qα, penetratiōe qβ ||
 22 sententiosa s || 23 multo tauta Fqv, multo tanto s || Thalem v ||

190 b. l. 78 b.

Thales Milesius ex septem illis sapientiae memoratis uiris facile praecipuus —
 enim geometricae penes Graios primus repertor et naturae rerum certissimus explora-
 tor et astrorum peritissimus contemplator — maximas res paruis lineis repperit:
 temporum ambitus, uentorum flatus, stellarum meatus, tonitruum sonora miracula,
 siderum obliqua curricula, solis annua reuerticula, item lunae uel nascentis incre- 5
 menta uel senescentis dispendia uel delinquentis obstacula. idem sane iam procliu
 senectute diuinam rationem de sole commentus est, quam || equidem non didici modo,
 uerum etiam experiundo comprobauit, quotiens sol magnitudine sua circulum quem
 permeat metiatur. id a se recens inuentum Thales memoratur edocuisse Mandraytum
 Priensem, qui noua et inopinata cognitione impendio delectatus optare iussit, quan- 10
 tam uellet mercedem sibi pro tanto documento rependi. ‘satis’, inquit, ‘mihi fuerit
 mercedis, [Thales sapiens] si id quod a me didicisti, cum proferre ad quospiam
 (91) coeperis, tibi non adsciueris, sed eius inuenti me potius quam alium repertorem
 praedicaueris. pulchra merces prorsum ac tali uiro digna et perpetua: nam et in
 hodiernum ac dehinc semper Thali ea merces persoluetur ab omnibus nobis, qui eius 15
 caelestia studia uere cognouimus.

Hanc ego uobis mercedem, Carthaginienses, ubique gentium dependo pro disci-
 plinis, quas in pueritia sum apud uos adeptus. ubique enim me uestrae ciuitatis
 alumnum fero, ubique uos omnimodis laudibus celebros, uestras disciplinas studiosius
 percolo, uestras opes gloriosius praedico, | uestros etiam deos religiosius uenero. 20 l. 79 a.
 nunc quoque igitur principium mihi apud uestras aures auspiciatissimum ab Aescula-
 pio deo capiam, qui arcem nostrae Carthagini indubitabili numine propitiis tegit.
 eius dei hymnum graeco et latino carmine uobis hic canam iam illi a me dedicatum.
 sum enim non ignotus illius sacericola nec recens cultor nec ingratus antistes, ac iam

1 sapientia s || praecipuus fuit s || 2 geometricae qV || Gaios Fqa, Graios qβ || explorator F ex
 corr. || 3 astrorum Fa, astrorum Fb || 5 siderum] fulgurum vel fulgetri Oudendorpius || item Coluius:
 idem Fqv || 6 deliquantibus Fqv, delinquentis vel deliquentis s || obstacula Fqv, obstacula s ||
 7 cōmotus qa, cōmentus qβ || 8 experiendo q || 9 Mandritum q || 10 Priensem Fqv || 12 Thales
 sapiens seclusi: inquit Th. s. Floridus || 13 ceperis F, ceperis q, caeperis v || non om. Fqa, c non
 qy in marg. || 14 praedicaui Fqv, praedicaui s || pulchra F, pulchra qβ in ras. || 15 in F utrum
 dein an dein sit, incertum, deinde q, dehinc v || Thaly F, Thal. V || 16 caelestia q || cognouimus
 Fuluius || 17 Karthaginienses FV, Cartaginenses q || 19 alumpnum q || celebros F || 20 etiam om. q ||
 21 et nunc v || aures qv || 22 uestrae Oudendorpius || Karthagini FV, Cartagini q || tegit scripsi:
 strepit Fqv: repit Lipsius, regit Groslotius, respicit Becichemius, specit (i. e. conspiciit) Hildebrandius ||
 23 hūm qV || hic canam Scioppius: hec canam FV, heccanam q, sic canam s: heic canam Scruerius,
 occinam Wouerus, oceanam Oudendorpius || iam fortasse delendum || 24 illius sacericola Guliel-
 mus: illis agricola FqV, illius agricola s: illi sacericola Salmasius ||

f. 190 b. f. 79 a.

Ed. Oudend.

et prorsa et uorsa facundia ueneratus sum, ita ut etiam nunc hymnum eius utraque lingua canam, cui dialogum similiter graecum et latinum praetexui, in quo sermocinantur Sabidius Seuerus et Iulius Persius, uiri et inter se mutuo et uobis et utilitatibus publicis merito amicissimi, doctrina et eloquentia et beniuolentia paribus: incertum, modestia quietiores an industria promptiores an honoribus clariores. quibus cum sit summa concordia, tamen haec sola aemulatio et in hoc unum certamen est, uter eorum magis Carthaginem diligat, atque summis medullitis uiribus contendunt ambo: uincitur neuter. eorum ego sermonem ratus et uobis auditu gratissimum et mihi composita congruentem et dedicatu religiosum, in principio libri facio quendam ex his, qui mihi Athenis condidicerunt, percontari a Persio graeco, quae ego pridie in templo Aesculapii disseruerim, paulatimque illis Seuerum adiungo, cui interim romanae linguae partes dedi. namque Persius, quamuis et ipse optime possit, tamen hodie uobis atticissabit. * * *

XVIII

Aselepiades ille, inter praecipuos medicorum, si unum Hippocratem excipias, ceteris princeps, primus etiam uino repperit aegris opitulari, sed dando scilicet in tempore: cuius rei obseruationem probe callebat, ut qui diligentissime animaduerneret uenarum pulsus inconditos uel praeueros. is igitur cum forte in ciuitatem sese reciperet et rure suo suburbano rediret, aspexit in pomoeris ciuitatis funus ingens locatum, plurimos homines ingenti multitudine, qui exequia uenerant, circumstare omnis tristissimos et obsoletissimos uestitu. propius accessit, ut ipse cognosceret more ingenii, quisnam esset, quoniam percontanti nemo responderat: an uero ut ipse aliquid in illo ex arte reprehenderet? certe quidem iacenti homini ac prope

2 sermocinantur scripsi: sermocinabantur FqV, sermocinabantur = 3 Sabidius Scriuerius: Sabidius FqV || Perseus FqV, Persius = 4 puplicis qa, publicis qb || pares Becichemius || 7 Karthagine FV, Cartagine q || 9 mihi composita congruentem et dedicatur religio summo in principio libri ratio FqV: emendauit Lipsius: et dedicatu religiosum, pr. l. ratio quaedam ex his a me condidicere Becichemius || 10 michi q || percunctari V || Perseo FqV, Persio = 11 Esculapii q || 12 namque scripsi: nam & FqV: nam id Hildebrandius || Perseus FqV, Persius = || latine possit = || 13 nobis ac uobis = || atticissauit FqV, atticissabit = ||

14 et si unum Oudendorpius || Hippocratem q || 15 opitu (corr.: fuerat r)lari F, op. aegris reperit = || 16 animaduerneret FqV, animaduerneret =: animaduertat Becichemius || 17 reconditos Groslotius || praeueros Scaliger: praeclaros FqV: praeceles Steuechius || 19 collocatum Brantius || 20 omnes q || obsoletissimo Vossius || ipse cognosceret scripsi: incognosceret Fq, etiam incognosceret =: ut inde c. Groslotius, utne (i. e. an ut) cogn. Oudendorpius || 21 ingenii humani = || at uero = || uenit post nero addit Coluius || 22 ipse uir = || adseuerat ipse uiri aliquid in illo ex arte deprehendere Brantius ||

Ed. Oudend.

f. 191 a. f. 79 a.

deposito fatum abstulit. iam miseri illius membra omnia aromatis perspersa, iam os ipsius unguine odore delibutum, iam eum pollinctum, iam cenae paratum con- templatus, etiam diligentissime quibusdam signis animaduersis, etiam atque etiam pertrectauit corpus hominis et inuenit in illo uitam latentem. confestim exclamauit uiuere hominem: procul igitur faces abigerent, procul ignes amolirentur, rogamus demolirentur, cenam feralem a tumultu ad mensam referrent. murmur interea exortum: partim medico credendum dicere, partim etiam inridere medicinam. postremo propinquis etiam hominibus inuitis, quodne iam ipsi hereditatem auebant, an quod adhuc illi fidem non habebant, aegre tamen ac difficulter Asclepiades impetrauit breuem mortuo dilationem. atque ita uispillonum manibus extortum uelut ab ir- feris postliminio domum rettulit confestimque spiritum recreauit et confestim animam in corporis latibulis delitescentem quibusdam medicamentis prouocauit.

Sapientis uiri super mensam celebre dictum est: 'prima', inquit, 'cratera ad sitim pertinet, secunda ad hilaritatem, tertia ad uoluptatem, quarta ad insaniam'. uerum enim uero Musarum || cratera uersa uice quanto crebrior quantoque meracior, 15 tanto propior ad animi sanitatem. prima cratera litteratoris ruditate eximit, secunda grammatici doctrina instruit, tertia rhetoris eloquentia armat. hactenus a

13 Suid. s. u. *airos*. L. Diog. I 8, 103.

deprehenderet Wowerus: [ut] — deprehenderat Scriuerius || 1 abstulit Wowerus: attulit FqV: uitam attulit Fuluius || aromate sparsa q || 2 unguinis q, sanguine = || odoro = || dilibutum F || pene F, pene q, pene V, cenae = || 3 etiam scripsi: enim FqV, quam =: eum Scaliger, est (diligentissime. quibusdam —) Coluius, cum Oudendorpius || animaduersis scripsi: animaduersit F, animaduertit q, aiaduersit v: animam aduertit Schikeradius, animum aduersit vel animum d. q. s. animaduersit Hildebrandius || et etiam Oudendorpius || 4 pertractauit q || et delet Oudendorpius || 5 g F, igitur qV, ergo = || abicerent Steuechius || post rogum in F rasura unius literae || 6 feralem F || 7 irridere v || 8 omnibus Steuechius || quodne iam] quod ne an Steuechius, quoniam Wowerus || auebant Lipsius: habebant Fv, habeant q || 10 extortum qa, extortum qb || 11 post postliminio in F parua rasura || retulit v || et addidi || confestimque = || 12 delitescentem F ||

13 creterra Fa, c' cratera Fe in marg., cratera = || 14 secunda F || hilaritatem qV || 15 creterra F, cretra qa, cratra qb || 16 promptior q || creterra F, cretra q || litteratoris ruditate Coluius: litteratores rua d. to F, litteratores ruato q, litteratores .d. rua to V, litteratores ruato vel ruditatem =: litteratoris rude Brantius, l. ruditu Scaliger: fortasse rudore (cf. pag. 26, 19) vel ruminacione scribendum est || exuit Coluius || 17 gramatici q || instruit FqV, instruit =: doctrinam insinuat Hildebrandius || rhetores FV, rethores q ||

f. 191 a. f. 79 a.

Ed. Oudend.

plerisque potatur. ego et alias crateras Athenis bibi: poeticae commentam, geometricae limpida, musicae dulcem, dialecticae austerulam, iam uero uniuersae philosophiae inexplabilem scilicet et nectaream. canit enim Empedocles carmina, Plato dialogos, Socrates hymnos, Epicharmus modos, Xenophon historias, Xenophanes satiras: Apuleius uester haec omnia nouemque Musas pari studio colit, maiore scilicet uoluntate quam facultate, eoque propensius fortasse laudandus est, quod omnibus bonis in rebus conatus in laude, effectus in casu est: ita ut contra in maleficiis etiam cogitata scelera, non perfecta adhuc uindicantur, cruenta mente, pura manu. ergo sicut ad poenam sufficit meditari punienda, sic et ad laudem satis est conari praedicanda. quae autem maior laus aut certior, quam Carthagini benedicere, ubi tota ciuitas eruditissimi estis, penes quos omnem disciplinam pueri discunt, iuuenes ostentant, senes docent? Carthago prouinciae nostrae magistra uenerabilis, Carthago Africae Musa caelestis, Carthago Camena togatorum.

XXI Habet interdum et necessaria festinatio honestas moras, saepe uti malis inter-

15 pellatam uoluntatem: quippe et illis, quibus curriculo confecta uia opus est, adeo uti praeoptent pendere equo quam carpento sedere propter molestias sarcinarum et pondera uehiculorum et moras orbium et salebras orbitarum: adde et lapidum globos | et caudicum toros et camporum riuos et collium cliuos. hisce igitur moramentis omnibus qui uolunt deuitare ac uectorem sibimet equum deligunt diutinae |
20 fortitudinis, uiuacis pernicitatis, id est, et ferre ualidum et ire rapidum,

1 creterras F, cratras q || cōntam F, cōntam q, commentam v, commentum vel commentu s: homectam (i. e. humectam) Coluius, conditam Scioppius, bammam Oudendorpius, commixtam Bosscha, ommellitam (i. e. obmellitam) Hildebrandius || geometriae FqV, geometricae s || 2 amarulam vir d. || enimuero s || uniuersae Coluius: uniuersa FqV: uniuersa Salmasius || 3 inexplabiles — nectareas Wowerus || et addidit Coluius || enim qv, . n . v || Empedocles Fq || 4 dyalogos F || Epycharmus F, Epicarmus q || hystorias q || Xenophanes Casaubonus: Xenocrates Fq, Xenocrates v || satyras Fv: sillos Casaubonus (cf. Wachsmuth. sillograph. rell. p. 33) || 5 noster v || 7 contra] circa s || 8 iudicantur s || 10 Karthagini F, Cartagini q || 11 pene F || 12 Karthago F, Kartago q || Karthago F, Cartago q || 13 celestis F, celestis q: coelestis Carthago Coluius || Karthago F, Cartago q || Camoena s ||

14 uti malis] ut in aliis Coluius || 16 aequo v || 18 thoros v || riuicos q || 19 deuitari s: obuiare vel deuiare Floridus, nolunt deuiari vel debitare Steuechius, nolunt diuexari vel deuexari vel deuiare

Brantius || ac uectorem FqV, c. uectore q: supra scr., aduectorem s: atque uectorem Coluius, ad uecturam Wowerus, ad uectorem Brantius || diligunt v || 20 uiuacis Fq, uiuacis V, uiuacis s || idem FqV, id est s: item Coluius, eundem Dousa, itidem Oudendorpius || ferre v ||

Ed. Oudend.

f. 191 a. f. 79 b.

qui campos collesque gradu perlabitur uno, ut ait Lucilius: tamen cum eo equo per uiam concito peruolant, si quem interea conspiciantur ex principalibus uiris nobilem hominem, bene consultum, bene || cogni- f. 191 b. tum, quanquam oppido festinent, tamen honoris eius gratia cohibent cursum, re-
(101) zant gradum, retardant equum et ilico in pedes desiliunt, fruticem, quem uerberando 5 equo gestant, eam uirgam in laeuam manum transferunt, itaque expedita dextra adeunt ac salutant et, si diutule ille quippiam percontetur, ambulat diutule et fabulantur: denique quantumuis morae in officio libenter insumunt.

*** Crates ille Diogenis sectator, qui ut lar familiaris apud homines aetatis suae Athenis cultus est: nulla domus unquam clausa erat, nec erat patris familiae tam absconditum secretum, quin eo tempestiue Crates interueniret, litium omnium et iurgiorum inter propinquos disceptator atque arbiter. quod Herculem olim poetae memorant monstra illa immania hominum ac ferarum uirtute subegisse orbemque
(102) terrae purgasse, similiter aduersum iracundiam et inuidiam atque auaritiam atque libidinem ceteraque animi humani monstra et flagitia philosophus iste Hercules fuit. 15 eas omnes pestes mentibus exegit, familias purgauit, malitiam perdomuit, seminudus et ipse et claua insignis, etiam Thebis oriundus, unde Herculem fuisse memoria extat. igitur, priusquam plane Crates factus, inter proceres Thebanos numeratus est: lectum genus, frequens famulitium, domus amplo ornata uestibulo: ipse bene uestitus, bene praediatus. post ubi intellegit nullum sibi in re familiari praesidium le-
gatum, quo fretus aetatem agat, omnia fluxa infirmaque esse, quicquid sub caelo diuitiarum est, eas omnes ad bene uiuendum nequicquam esse ***.

1 Poet. lat. min. III pag. 13 Wernsd.

1 uno] imo vel immo s: imos vir d. || 2 tamen] tum s || eo om. qa, add. qβ || equo q ex corr. || concitato qβ || 3 in q utrum & an ex sit, incertum || 4 festinant s || releuant Becichemius: reuelant Fq v: reueniunt Lipsius, reuetant vel rebetant Coluius, relentant Brantius, resecant vel repetant vel reclinant vir d., recellunt Hildebrandius (coll. met. VII 24) || 6 leuam F, leuam qv || 7 ac salutant] auscultant s: auscultantur (i. e. osculantur) Steuechius, osculant Hildebrandius || diutile v || percontetur s: perscietetur Steuechius ||

10 ei unquam v || 11 litium qa, litium qβ || 12 poetā FqV, poete qβ in ras., poetae s || 14 post purgasse in F litera s erasa uidetur || aduersus q || atque ante auaritiam om. s || 18 urbanos qa, thebanos qβ || 19 famulicium q || ornato v || 20 praeditus Salmasius (Plin. exerc. p. 892) || postibi Bosscha || intelligit q, intellexit s || famulari vir d. || 21 infirmaque s || celo FqV || 22 nequicquam Becichemius: quicquam Fq v: non quicquam Coluius, non cecici vel cecum vel cicum Brantius || lacunam significavi: Floridus et Oudendorpius cum hoc florido coniungunt floridum XXIII, alii floridum XIII ||

XXIII Sicuti nauem bonam, fabre factam, bene intrinsecus compactam, extrinsecus eleganter depictam, mobili clauo, firmis rudentibus, procero malo, insigni carchesio, splendentibus uelis, postremo omnibus armamentis idoneis ad usum et honestis ad contemplationem: eam nauem si aut gubernator non agat aut tempestas agat, ut facile cum illis || egregiis instrumentis aut profunda hauserint aut scopuli comminuerint! (103) sed et | medici cum intrauerint ad aegrum, uti uisant, nemo eorum, quod tabulina perpulchra in aedibus cernant et lacunaria auro oblita et gregatim pueros ac iuuenes eximia forma in cubiculo circa lectum stantis, aegrum iubet, uti sit animo bono, sed, ubi iuxtim consedit, manum hominisprehendit, eam pertractat, uenarum pulsus 10 et momenta captat: si quid illic turbatum atque inconditum offendit, illi renuntiat, male morbo haberi. diues ille cibo interdicitur: ea die in sua sibi copiosa domo panem non accipit, cum interea totum eius seruitium hilares sunt atque epulantur, nec in ea re quicquam efficit condicione.

1 et extrinsecus v || 2 clauo] ca...o V || 4 eam autem nauem *Steechius* aut *ante* gubernator *delens* || tempestas agat q || ut] uic qβ ex corr.: ne *Lipsius* || 6 nemorum q || 7 perpulchra q || 8 stantes v || 9 manu qα, manu qβ || 10 si] et supra add. qβ || illic ille *Scriverius* || renuntiat v || 12 hylares qv: hilarescunt *Coluius* || sint qβ || epulentur qβ || 13 officit *Gruterus* || condicione q: conditio *Floridus*, conditioni *Gruterus* ||

Subscriptio deest in FqV: in calce codicis q extat F. Aretin.

INDEX NOMINVM

- Aegyptii eruditi 5, 15   Aegyptiae disciplinae 18, 10
 Aegyptus 18, 7
 Aemilianus Strabo 23, 6. 9   uir consularis 24, 21
 Aeolium simplex 5, 1
 Aesculapius 31, 21: 32, 11
 Africa 29, 15: 34, 13   prouincia 13, 1
     principes Africae uiri 20, 1: 24, 8
 Alexander magnus 7, 13. 16: 8, 2   longe omnium excellentissimus rex 7, 7
 Amor 13, 21
 Anacreon *Teius* 17, 17
 Anaximander Milesius 19, 3
 Antigenidas tibicen 4, 20
 Apelles 7, 19
 Apollo 3, 17: 4, 5. 7. [8.] 17. 19
 Apuleius 34, 5
 Arabes odorum diuites 5, 16
 Arion 27, 9. 10
 Arsacidae uestium fluxi 5, 15
 Asclepiades medicus 32, 14: 33, 9
 Athenae 28, 17: 32, 10: 34, 1: 35, 10
     Athenis Atticis 29, 16
 Babylonica pictura 11, 2
 Bathylli statua 17, 4
 Brachmani 18, 13. 16   sapientes uiri,
     Indiae gens 18, 12
 Caesarum fauor 13, 13
 Cambyses rex 18, 7
 Camena 12, 18   Camenae 10, 11   Camena togatorum 34, 13
 Carthaginienses 24, 24: 27, 20: 31, 12
     Carthaginiensium curia 24, 6. 22
 Carthago 13, 4. 14: 22, 16: 24, 16. 18: 25, 11: 28, 1. 19: 32, 7: 34, 10
     Africae Musa caelestis, Camena togatorum 34, 13   prouinciae nostrae magistra uenerabilis 34, 12   Carthaginiensis arx 31, 22
 Chaldaei 18, 12. 13
 Cithaeron 28, 13
 Clemens poetarum eruditissimus et suauissimus 7, 15
 Crates 15, 21. 23: 16, 1. 3: 35, 11., 18
     Diogenis sectator 35, 9
 Creophylus Homeri hospes et aemulator 19, 6
 Cretensis 19, 4
 Crotonienses 18, 9
 Daedalus 11, 14
 Democritus physicus 30, 2
 Diogenes 15, 21: 35, 9
 Dorium bellicosum 5, 2
 Elis 10, 14

- Empedocles 34, 3
 Eois regnator aquis (Ganges) 6, 1
 Epicharmus 34, 4
 Epimenides Cretensis 19, 4
 Euathlus Protagorae discipulus 30, 3. 5. 15

 Ganges omnium amnium maximus 5, 18
 Gillus Crotoniensium princeps 18, 8
 Graii 31, 2
 Gymnosophistae 6, 13: 18, 13

 Hercules 35, 12. 15. 17
 Hipparche 16, 6
 Hippias sophista 10, 11. 13. 16: 11, 14
 Hippocrates 32, 14
 Homerus 19, 6 poeta egregius 2, 10
 Honorinus 13, 5. 12
 Hyagnis 3, 9. 13 Marsyae tibicinis
 pater et magister 3, 4

Iastium uarium 5, 1
 Iearium mare 16, 12
 Indi 5, 13. 17: 6, 4
 India 14, 11
 Ityraei frugum pauperes 5, 16
 Iudaei superstitiosi 5, 15
 Iulius Persius *vid.* Persius
 Iunonis fanum 16, 18
 Iuppiter 13, 19

 Leodamas Creophyli discipulus 19, 4
 Lucilius 35, 2
 Luna luminis Solis discipula 13, 18
 Lydium querulum 5, 2

 Mandraytus Priensis 31, 9
 Mars 13, 19
 Marsyas 4, 3. 18 Phryx 3, 15 tibi-
 cen 3, 4

- Menander 20, 12
 Mercurius 13, 19
 Milesius 19, 3
 Miletos 16, 12
 Minerua 4, 1
 Mnesarchus Pythagorae pater 18, 4
 Musae 4, 1. 16: 34, 5 Musarum cra-
 tera 33, 15 Musa caelestis 34, 13

 Nabathaei mercatores 5, 15

 Olympium certamen 10, 16
 Orfitus *vid.* Scipio
 Orpheus 27, 9. 10

 Persarum magi 18, 7
 Persianae aquae 20, 4: 22, 10
 Iulius Persius 32, 3. 10. 12
 Pherecydes Syro ex insula oriundus 18, 19
 Philemon comicus 20, 9: 21, 10. 12. 17:
 22, 3. 8 mediae comoediae scriptor
 20, 12
 Phrygium religiosum 5, 2
 Phryx 3, 16
 Pisa 10, 16
 Plato 34, 3 noster 19, 16
 Plautinus miles 2, 2
 Plautus 28, 15
 Polycletus 7, 19
 Polycrates 18, 2 tyrannus 17, 5. 16
 Priensis 31, 10
 Protagoras sophista 29, 23: 30, 3. 9. 22
 longe multiscius 30, 1
 Pyrgoteles 7, 19
 Pythagoras 17, 6. 17: 18, 4. 6: 19, 2

 Roma 26, 5

Sabidius Seuerus 32, 3. 11

- Samius 18, 1
 Samos 16, 12: 18, 2
 Saturnus 13, 19
 Scipio 25, 20: 27, 19. 23
 Seuerianus 13, 11
 Seuerus *vid.* Sabidius
 Socrates 2, 1: 10, 14: 34, 4 maior
 meus 1, 10
 Sol 13, 16
 Strabo *vid.* Aemilianus
 Syros insula 18, 19

Teius 17, 17
 Thales 30, 23: 31, 9. 15 Milesius 31, 1
 sapiens 29, 24: [31, 12]

Thebae 35, 17
 Thebani 35, 18

Venus 13, 19
 Vergilianus upilio seu busequa 3, 9

Xenophanes 34, 4
 Xenophon 34, 4
 [Xenocrates] 34, 4

Zeno 16, 10
 Zoroaster omnis diuini arcani antistes
 18, 8

Schulnachrichten

von Michaelis 1864 bis dahin 1865.

I. Uebersicht des Lehrplans.

A. Uebersicht der im Winterhalbjahr 1864–65 absolvirten Pensa.

Oberprima. Ordinarius Hr. Prof. Dr. Kirchhoff.

Religion: Glaubenslehre 1. Theil. Die Reiche Israel und Juda. Wiederholungen früherer Pensa. 2 St. Hr. Hollenberg. — Deutsch: Litteraturgeschichte des 16. und 17. Jahrhunderts. Vorträge. Aufsätze. 2 St. Hr. Kirchhoff. — Philosophische Propaedeutik: Elemente der Psychologie. 1 St. Hr. Hollenberg. — Latein: Cic. p. Sestio. Aufsätze, Extemporalien und Sprechübungen. 6 St. Der Director. Hor. carm. III, 24–IV. 2 St. Hr. Seyffert. — Griechisch: Demosth. or. phil. II, III. de reb. Chers. Extemporalien. 4 St. Hr. Kirchhoff. Soph. Antig. Hom. Ilias Hr. Seyffert. — Französisch: Cuvier Eloges historiques. Repetitionen. Extemporalien und Exercitien. 2 St. Hr. Planer. — Geschichte: Römische Geschichte. 3 St. Hr. Dondorff. — Mathematik: Wiederholungen aus der Arithmetik und Algebra, allgemeine Sätze über Gleichungen und deren Wurzeln. Anwendungen der Algebra auf Geometrie. Vermischte Aufgaben. 4 St. Hr. Rühle. — Physik: Magnetismus, Electricität, Electromagnetismus. 2 St. Hr. Rühle. — Hebräisch: Wiederholung der Grammatik. Uebersetzen aus dem Hebräischen Schulbuch. Genesis 17 ff. 2 St. Hr. Hollenberg.

Unterprima. Ordinarius Hr. Prof. Dr. Seyffert.

Religion: Kirchengeschichte 1. Thl. Die Apostelgeschichte cursorisch. Wiederholung von Kirchenliedern. 2 St. Hr. Hollenberg. — Deutsch: Aufsätze und Vorträge. Aus der althochdeutschen Litteratur und Sprache. Lectüre aus Schiller und Lessing. 3 St. Hr. Hollenberg. — Latein: Cic. epist. nach der Auswahl von Hofmann. Exercitien. Extemporalien. Aufsätze. 6 St. Hr. Seyffert. Hor. carm. III, 25–30. IV. 2 St. Hr. Jacobs. — Griechisch: Thucyd. I. Extemporalien. 4 St. Hr. Seyffert. Hom. Ilias I ff. 2 St. Hr. Kirchhoff. — Französisch: Ségur hist. d. Napoléon liv. X, XI. Extemporalien. Exercitien. Repetitionen. 2 St. Hr. Planer. — Geschichte: Neuere Geschichte bis 1648. 3 St. Hr. Dondorff. — Mathematik: 2. Thl. der Stereometrie. 2 St. Wiederholungen aus der Arithmetik, Combinationen, binom. Lehrsatz, Gleichungen mit mehreren Unbekannten. 2 St. Hr. Rühle. — Physik: Wärme, Schall. 2 St. Hr. Rühle. — Hebräisch: comb. mit Oberprima. 2 St. Hr. Hollenberg.

Obersecunda. Ordinarius Hr. Prof. Jacobs.

Religion: Das Reich Gottes im A. B. mit einer Einleitung. Kirchenlieder. 2 St. Hr. Hollenberg. — Deutsch: Aufsätze, Vorträge, Lectüre von Schillers

Schulnachrichten

von Michaelis 1864 bis dahin 1865.

I. Uebersicht des Lehrplans.

A. Uebersicht der im Winterhalbjahr 1864-65 absolvirten Pensa.

Oberprima. Ordinarius Hr. Prof. Dr. Kirchhoff.

Religion: Glaubenslehre 1. Theil. Die Reiche Israel und Juda. Wiederholungen früherer Pensa. 2 St. Hr. Hollenberg. — Deutsch: Litteraturgeschichte des 16. und 17. Jahrhunderts. Vorträge. Aufsätze. 2 St. Hr. Kirchhoff. — Philosophische Propädeutik: Elemente der Psychologie. 1 St. Hr. Hollenberg. — Latein: Cic. p. Sestio. Aufsätze. Extemporalien und Sprechübungen. 6 St. Der Director. Hor. carm. III, 24-IV. 2 St. Hr. Seyffert. — Griechisch: Demosth. or. phil. II, III. de reb. Chers. Extemporalien. 4 St. Hr. Kirchhoff. Soph. Antig. Hom. Ilias Hr. Seyffert. — Französisch: Cuvier Eloges historiques. Repetitionen. Extemporalien und Exercitien. 2 St. Hr. Planer. — Geschichte: Römische Geschichte. 3 St. Hr. Dondorff. — Mathematik: Wiederholungen aus der Arithmetik und Algebra, allgemeine Sätze über Gleichungen und deren Wurzeln. Anwendungen der Algebra auf Geometrie. Vermischte Aufgaben. 4 St. Hr. Rühle. — Physik: Magnetismus, Electricität, Electromagnetismus. 2 St. Hr. Rühle. — Hebräisch: Wiederholung der Grammatik. Uebersetzen aus dem Hebräischen Schulbuch. Genesis 17 ff. 2 St. Hr. Hollenberg.

Unterprima. Ordinarius Hr. Prof. Dr. Seyffert.

Religion: Kirchengeschichte 1. Thl. Die Apostelgeschichte cursorisch. Wiederholung von Kirchenliedern. 2 St. Hr. Hollenberg. — Deutsch: Aufsätze und Vorträge. Aus der althochdeutschen Litteratur und Sprache. Lectüre aus Schiller und Lessing. 3 St. Hr. Hollenberg. — Latein: Cic. epist. nach der Auswahl von Hofmann. Exercitien. Extemporalien. Aufsätze. 6 St. Hr. Seyffert. Hor. carm. III, 25-30. IV. 2 St. Hr. Jacobs. — Griechisch: Thucyd. I. Extemporalien. 4 St. Hr. Seyffert. Hom. Ilias I ff. 2 St. Hr. Kirchhoff. — Französisch: Ségur hist. d. Napoléon liv. X, XI. Extemporalien. Exercitien. Repetitionen. 2 St. Hr. Planer. — Geschichte: Neuere Geschichte bis 1648. 3 St. Hr. Dondorff. — Mathematik: 2. Thl. der Stereometrie. 2 St. Wiederholungen aus der Arithmetik. Combinationen, binom. Lehrsatz. Gleichungen mit mehreren Unbekannten. 2 St. Hr. Rühle. — Physik: Wärme, Schall. 2 St. Hr. Rühle. — Hebräisch: comb. mit Oberprima. 2 St. Hr. Hollenberg.

Obersecunda. Ordinarius Hr. Prof. Jacobs.

Religion: Das Reich Gottes im A. B. mit einer Einleitung. Kirchenlieder. 2 St. Hr. Hollenberg. — Deutsch: Aufsätze, Vorträge, Lectüre von Schillers

87Ap8

DZ61